

Tartalom

Összefoglalás.....	2
1. Nemzetközi kitekintés.....	3
2. A szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás helye a nemzetgazdaságban.....	5
2.1. Makrogazdasági jellemzők.....	5
2.2. Szervezeti, jogi keretek, működési környezet.....	6
2.3. Foglalkoztatás és kereset.....	6
2.4. Áralakulás.....	6
3. A lakosság többnapos belföldi turisztikai utazásai.....	7
3.1. A négy- és annál több éjszakás belföldi turisztikai utak jellemzői.....	8
3.2. Az utazásból való kimaradás okai.....	9
4. A lakosság külföldi utazásai.....	10
4.1. A külföldre tett utazások száma és főbb jellemzői.....	10
4.2. A külföldi utazáshoz kapcsolódó költség.....	11
5. A Magyarországra tett külföldi utazások jellemzői.....	12
5.1. A Magyarországra tett utazások száma és az utazások főbb jellemzői.....	12
5.2. A Magyarországra tett külföldi utazásokhoz kapcsolódó turisztikai és egyéb kiadások.....	14
6. Szálláshely-szolgáltatás.....	16
6.1. Kereskedelmi szálláshelyek.....	16
6.2. Az üzleti célú egyéb szálláshelyek.....	18
6.3. A nem üzleti céllal üzemeltetett, közösségi szabadidős szálláshelyek.....	19
7. Utazásszervezés.....	19
8. Vendéglátás.....	21
9. Fürdők.....	22
10. Területi összehasonlítás.....	22

További információk, adatok (linkek)

Táblázatok

Módszertani megjegyzések, fogalmi meghatározások

Elérhetőségek

Megjegyzés: a kiadvány tervezési-statisztikai régió (továbbiakban régió), illetve turisztikai régió és megye szerinti elemzést tartalmaz. A tervezési-statisztikai, valamint a turisztikai régió szerinti bontást lásd a módszertanban.

Összefoglalás

A turizmus a gazdaság sok ágazatát és a társadalom számos rétegét érintő tevékenység, életforma és fogyasztási szegmens. A gazdasági tevékenységek egységes (nemzetközi és hazai) ágazati osztályozási rendszere nem tartalmaz turizmustételt, a turizmus számos szakágazat együttes teljesítményével határozható csak meg. A turizmus mint virtuális ágazat 2015. évi teljesítményének egyes területeiről 2016 első felében már jelentek meg publikációk (a *Kereskedelmi szálláshelyek forgalma* c. havi gyorstájékoztató, a *Nemzetközi utazások* c. negyedéves statisztikai tükör). Ez a kiadvány a korábbiaknál részletesebben mutatja be a magyarországi turizmus 2015. évi alakulását.

A **szálláshelyek** 2015-ben eredményes évet zártak. A turisztikai szálláshely-szolgáltatást nyújtó egységek 210 ezer szobát és 669 ezer férőhelyet biztosítottak ez évben a vendégek számára. A szobák és férőhelyek több mint fele a **kereskedelmi szálláshelyeken** volt elérhető. 2015-ben 10,4 millió külföldi és belföldi vendég 7,9%-kal több éjszakát töltött itt el, mint 2014-ben. Mind a belföldi, mind a külföldi vendégek és vendégéjszakák száma nőtt. A külföldi vendég-forgalom területileg erősen koncentrált: a vendégéjszakák több mint felét a fővárosban regisztrálták. A külföldiek a legtöbb vendégéjszakát Budapesten, Hévízen és Bükön töltötték. A belföldi vendég-éjszakák számát tekintve a három legnépszerűbb város Budapest, Hajdúszoboszló és Siófok volt. A belföldi forgalom a külföldieknél kevésbé koncentrált, a Balaton a vendégéjszakák 26%-át adta. A kereskedelmi szálláshelyek összesen 369 milliárd forint bevételt realizáltak, folyó áron 11%-kal többet az előző évinél. A bevételeken belül a szállásdíjbevételek aránya 58, a szálláshelyi vendéglátásé 21, az egyéb szolgáltatásokból származó bevételeké 21% volt.

2015 végén a kereskedelmi szálláshelyeken kívül 1594 településen 37 ezer hivatalosan regisztrált **egyéb szálláshelyi** vendéglátó 99 ezer szobával és 229 ezer férőhellyel várta a vendégeket. A szállásadók és a szobák száma 2015-ben az előző évhez mérten 5,9 és 6,5, a férőhelyeké 6,7%-kal emelkedett. Az egyéb szálláshelyek fele a balatoni idegenforgalmi régióban található. Az egyéb szállásadás vendégforgalmára a belföldi vendégek túlsúlya jellemző. A **nem üzleti céllal üzemeltetett közösségi szabadidős szálláshelyek** száma 4,5%-kal gyarapodott, 2015-ben 1035 szálláshely üzemelt nem üzleti célú (nonprofit) egységként. A kiadható szobák száma 4,8, a szobai férőhelyeké 3,0%-kal nőtt. A nem üzleti célú szálláshelyek döntő része üdülőként üzemelt, emellett a gyermek- és ifjúsági tábor volt a legelterjedtebb. Forgalmuk 1,7 millió vendégéjszakát tett ki, 2,2%-kal többet, mint 2014-ben.

2015-ben a **magyar lakosság** közel fele vett részt többnapos belföldi utazáson. A hazai turisták a 15 millió többnapos belföldi utazás során 62 millió napot töltöttek el. Az utazások száma 2,7, az eltöltött idő mindössze 0,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A rövidebb időtartamú utazások száma nőtt, a hosszabb időtartamú utazásoké csökkent. Az utazók leggyakrabban szórakozás, pihenés vagy ismerős meglátogatása miatt keltek útra, és – főként a rövidebb időtartamú utazások esetében – a lakóhelyük régióján belüli úti célt kerestek fel. Ez alól kivételt jelent a Balaton térsége, mely továbbra is a belföldi turisztikai utazások kedvelt célpontja a régió kívüli lakóhelyű utazók számára is. A hazai turisták az egy évvel korábbinál 4,4%-kal többet, 307 milliárd forintot költöttek el utazásaik során, ebből 122 milliárd forintot szálláshely-szolgáltatásra. A növekedés elsősorban az egy főre jutó napi költség emelkedésének következménye, melynek összege az év során megközelítette az ötezer forintot. A belföldi turizmusból kimaradókat az anyagi lehetőségek hiánya, kisebb mértékben egészségügyi okok, illetve munkából adódó kötelezettségek, a szabadidő hiánya tartja vissza az utazástól.

2015-ben a külföldiek 48 millió alkalommal utaztak **Magyarországra, utazásaik során** 1608 milliárd forintot költöttek. A látogatások száma 5,1, a kiadások összege 10%-kal nőtt. A külföldiek tartózkodási ideje 8,9%-kal, 120 millió napra emelkedett. 70%-uk (34 millióan) egy napnál rövidebb időre érkezett Magyarországra. Az egynapos utak közel fele (15 millió) átutazás, 26%-a (8,8 millió) vásárlás volt. Az egynapos utazásokon részt vevők kiadásainak összege 385 milliárd forint volt, melyet jórészt az átutazások és a vásárlási célú utak alkalmával kiadott összegek (82 és 133 milliárd forint) tettek ki. A többnapos útra érkezők kiadásai 94%-át (1145 milliárd forintot) turisztikai céllal költötték el nálunk.

A **magyarok** eközben 17 millió alkalommal utaztak **külföldre**, 5,7%-kal többször, mint az előző évben. Jelentősen nőtt a szabadidős és a tanulási célból külföldre utazó magyarok száma, míg munkavégzés céljából 2,4%-kal utaztak kevesebben, mint 2014-ben¹⁾. Az utazók több mint nyolctizede az Európai Unió

¹⁾ A munkavégzési célú utazások esetében csak azon utazók adatait vesszük figyelembe, akiknek a szokásos lakókönyvezete Magyarországon található.

valamelyik országát választotta céljául. Minden harmadik utazás Németországba, Ausztriába vagy Svájcba irányult. 2015-ben a magyar lakosság összesen 633 milliárd forintot költött el külföldön, 9,3%-kal többet, mint 2014-ben. A teljes összeg 80%-át (507 milliárd forintot) **turisztikai célú utazásokon** fizették ki, amelynek túlnyomó része a többnapos utazásokhoz kapcsolódott.

2015-ben a **turizmus egyenlege**, vagyis a hazánkba érkező külföldi utazók és a külföldre utazó magyarok kiadásainak különbsége 975 milliárd forint volt.

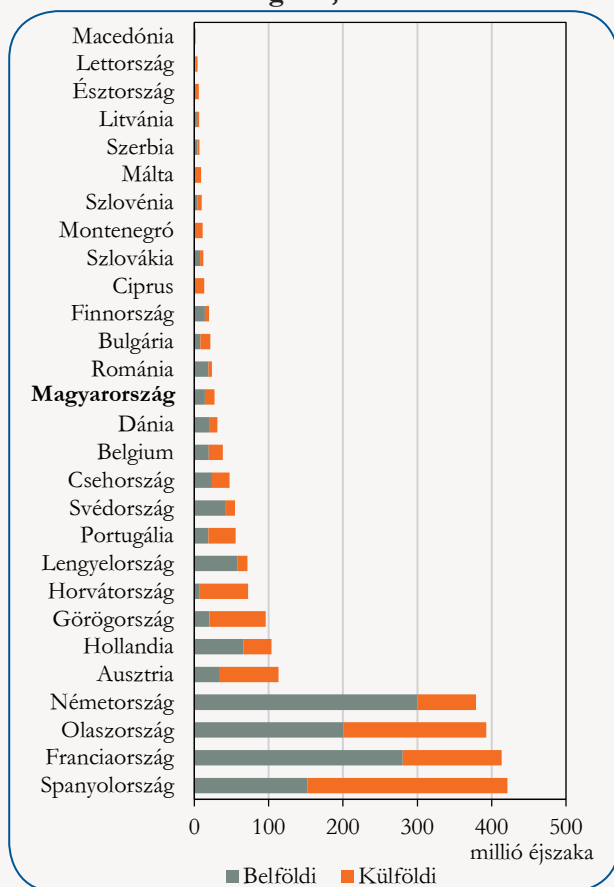
A szálláshelykiadáshoz szorosan kapcsolódó turisztikai szolgáltatás a **vendéglátás**. 2015 végén megközelítőleg 53 ezer vendéglátóhely üzemelt Magyarországon. Közel 90%-uk kereskedelmi vendéglátóhelyként működött, országos számuk 2014 végéhez képest 1,3%-kal csökkent, a régiók szerinti megoszlásban számottevő változás nem történt. A vendéglátásból – előzetes adatok alapján – 2015-ben folyó áron 916 milliárd forint árbevétel származott (13,5%-kal több, mint 2014-ben), melynek 87%-a a kereskedelmi vendéglátásban realizálódott.

1. Nemzetközi kitekintés

2015-ben az Európai Unió²⁾ országaiban a turisztikai szálláshelyek által regisztrált vendégéjszakák száma megközelítette a 2,8 milliárdot, aminek több mint a felét négy tagországban – Spanyolországban, Franciaországban, Olaszországban vagy Németországban – töltötték el az utazók. Az Egyesült Királyságban, az Ausztriában és a Hollandiában regisztrált éjszakák száma is egyaránt meghaladta a 100 milliót egyenként. Magyarországon a kereskedelmi és a nem üzleti célú szálláshelyeken összesen 27 millió vendégéjszakát regisztráltak, 3,3%-kal többet, mint az előző évben.

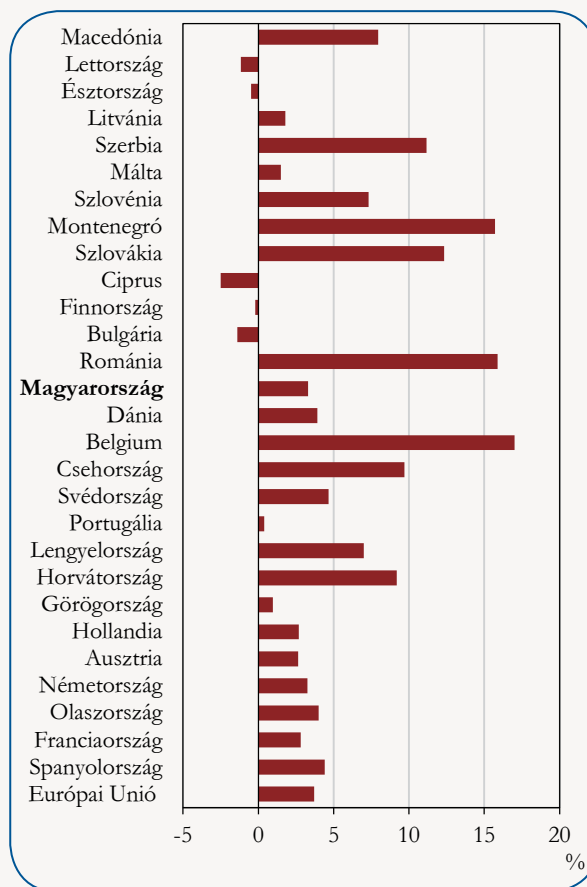
1.a ábra

A vendégéjszakák száma néhány európai országban, 2015

1.b ábra

A vendégéjszakák számának változása néhány európai országban az előző évhez képest, 2015

²⁾ Az Eurostat adatbázisában 2016.07.16-án rendelkezésre álló adatok alapján. Írország, az Egyesült Királyság és Luxemburg adatai nem elérhetők. A magyarországi adatok a kereskedelmi és a nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyek adatait tartalmazzák.

A turisztikai szálláshelyek vendégforgalma majdnem minden tagországban nőtt, Észtországban, Lettországban, Bulgáriában, Cipruson és Finnországban kismértékű volt a csökkenés.

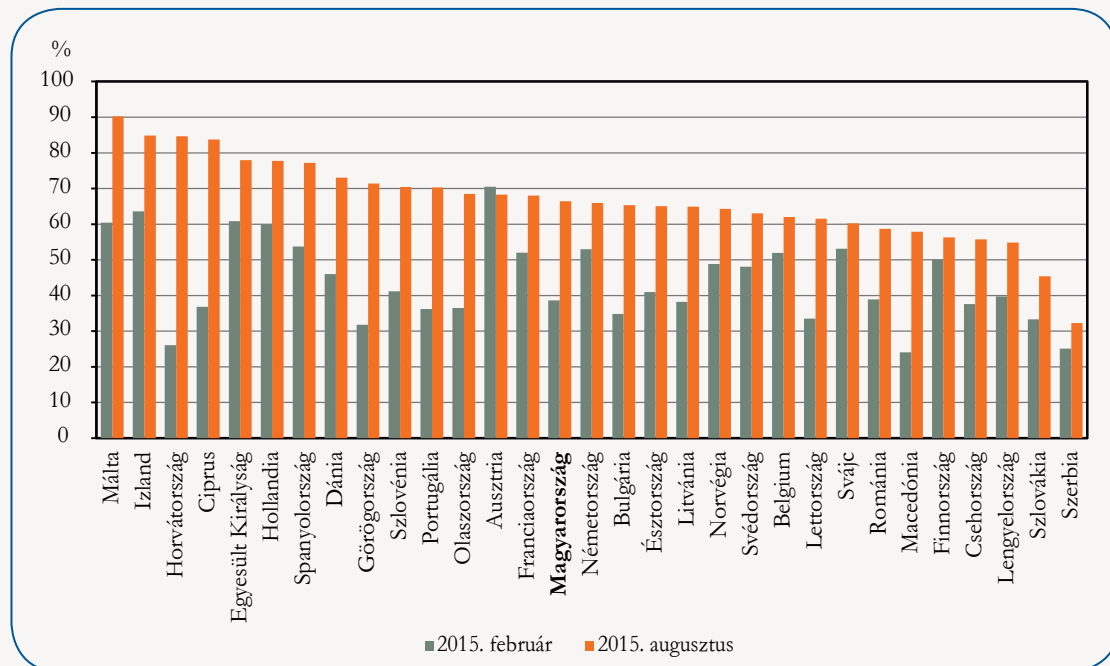
A külföldi vendég-éjszakák aránya az unióban átlagosan 45% volt. A mutató értéke Máltán, Cipruson és Horvátországban volt a legmagasabb (96, 94 és 91%), ezzel szemben Romániában, Lengyelországban és Németországban csak minden ötödik éjszakát töltik el a határon túlról érkezők.

Az EU-ban a vendégforgalom harmada általában a főszezonban (július–augusztus) realizálódott, de ez a célszágok földrajzi jellemzői, illetve az ebből következő turisztikai jellege miatt jelentős különbségeket takar. A dél-európai országokban és Horvátországban a vendégforgalom többségét a nyári hónapokban regisztrálják, Ausztriában és Németországban lényegesen egyenletesebb a forgalom megoszlása.

A szálloda típusú szálláshelyek szobakihasználtsága nyáron Máltán, Izlandon és Horvátországban a legmagasabb (80% feletti), Szlovákiában és Szerbiában a legalacsonyabb (45 és 32%). A téli idényben Ausztria kapacitáskihasználtsága volt a legnagyobb (71%), ezt követte Izland és az Egyesült Királyság (64 és 61%). A februári és az augusztusi szobafoglaltsági adatok szerint a legnagyobb szezonális különbség Horvátországban, Cipruson és Görögországban mutatkozott, ahol a különbség 60, 47, illetve 40 százalékpont volt. Magyarországon februárban 39, augusztusban 66% volt ez a mutató.

2. ábra

A szálloda típusú turisztikai szálláshelyek februári és augusztusi szobakihasználtsága az Európai Unióban*

* Az Eurostat adatbázisában 2016. 04. 28-án rendelkezésre álló adatok alapján. Írország és Luxemburg nélkül, de hozzávéve Izlandot, Macedóniát, Norvégiát, Svájcot és Szerbiát.

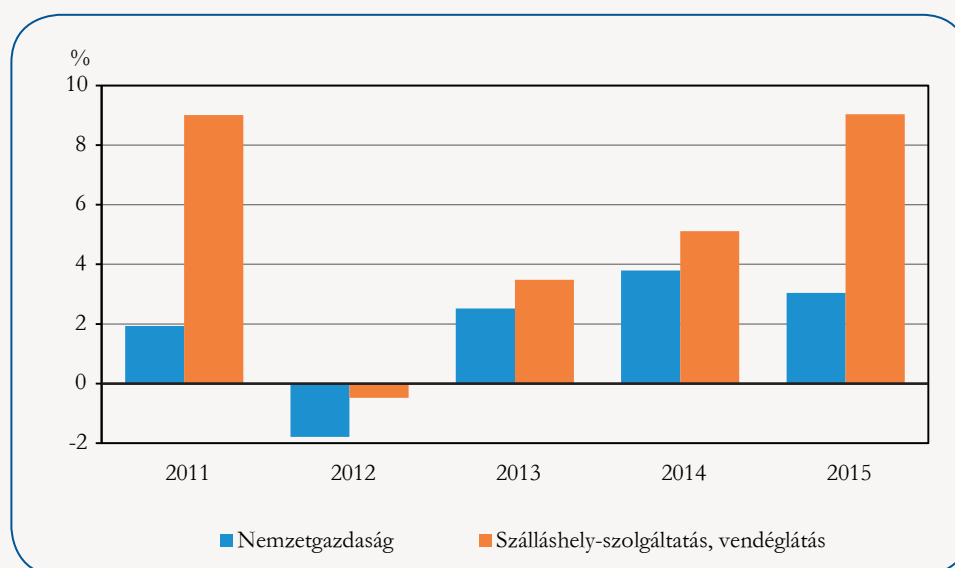
2. A szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás helye a nemzetgazdaságban

2.1. Makrogazdasági jellemzők

Előzetes becslések szerint a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás³⁾ bruttó hozzáadott értékkel mért teljesítménye – változatlan áron – 2015-ben ismét jelentősen (9,0%-kal) nőtt, így most már ötödik éve haladja meg a nemzetgazdasági átlagos GDP-növekedés ütemét. Az ötéves időszakban mért, összesen 9,8%-os nemzetgazdasági bővülést háromszoros mértékben szárnyalta túl ez a terület, amely ugyan nem fedti le teljes egészében a turizmust, de az e körben tapasztalható trendek jól kifejezik annak helyzetét.

3. ábra

A bruttó hozzáadott érték volumenváltozása az előző évhez képest

A nemzetgazdasági ág **beruházásainak** volumene a korábbi évek dinamikus növekedését követően 2015-ben 18%-kal visszaesett. A csökkenés elsősorban a 2014. évi kiugróan magas bázisérték hatása, mivel a 2015. évi 44 milliárd forint értékű beruházás így is meghaladta a 2014 előtti években megvalósult beruházásokat.

Több nemzetközi szervezet közösen fejlesztette ki azt a harmonizált rendszert, amelyet a **turizmus-szatellitszámlák** összeállítására ajánlanak, melyek segítségével a turizmus átfogó gazdasági teljesítménye mérhetővé válik. A módszertan a nemzeti számlák meghatározásait és osztályozásait alkalmazza, melyek használatával kimutatható a turizmusra jellemző ágazatok kibocsátásának és hozzáadott értékének aránya a teljes nemzetgazdaságból. A turizmus GDP-hez való közvetlen hozzájárulása 2010-ben 5,4, 2011-ben 5,5, 2012-ben 5,5% volt.

A témakörrel kapcsolatos további adataink megtalálhatók a [Turizmus-szatellitszámlák, 2012](#) című kiadványunkban.

³⁾ „I” Nemzetgazdasági ág.

2.2. Szervezeti, jogi keretek, működési környezet

A turizmus alapágazataiban (szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, utazásközvetítés, -szervezés) összesen 29 ezer társas, valamint 46 ezer egyéni **vállalkozás** volt nyilvántartva 2015 utolsó napján. A társas vállalkozások többsége (több mint 23 ezer) kft. formában működött. A társas vállalkozások száma 6,8%-kal, több mint 2 ezerrel esett vissza az egy évvel korábbihoz képest. Az egyéni vállalkozások számában ennél lényegesen kisebb volt a csökkenés.

2.3. Foglalkoztatás és kereset

2015-ben a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban a vállalkozások 183 ezer fő **foglalkoztatottak** (idetartozik minden olyan személy, aki egy adott héten legalább egy órányi, jövedelmet biztosító tevékenységet végzett, illetve munkahellyel rendelkezett). A foglalkoztatottak száma a teljes nemzetgazdaságban az előző évhez képest 110 ezer fővel nőtt, ebből 15 ezer fővel az „I” nemzetgazdasági ágban, ahol a növekedés 9,0%-os volt, és a női foglalkoztatottság részaránya pedig 55%-os.

A fentiekhez hasonló folyamat rajzolódik ki abban az esetben is, ha a foglalkoztatottak helyett az annál szűkebb jelentésű alkalmazottak körét vizsgáljuk. Némi eltérés figyelhető meg a két mutató között a munkaerő-piaci részesedés tekintetében; miközben a foglalkoztatottak 4,4%-át adja az „I” ágazat, az alkalmazásban állók körében ez az arány mindössze 3,0%.

2. tábla

Az alkalmazásban állók száma és keresete

Megnevezés	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alkalmazásban állók száma, ezer fő						
Nemzetgazdaság összesen	2 7019	2 691,5	2 674,4	2 700,2	2 823,0	2 894,1
ebből: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	84,4	83,9	79,9	77,2	81,0	86,3
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás aránya, %	3,1	3,1	3,0	2,9	2,9	3,0
Havi nettó kereset, ezer forint						
Nemzetgazdaság összesen	132,6	141,2	144,1	151,1	155,7	162,3
ebből: szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	89,2	89,4	91,1	96,1	100,1	103,0
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás aránya, %	67,2	63,3	63,2	63,6	64,3	63,5

Az alkalmazásban állók havi **bruttó átlagkeresete** a teljes nemzetgazdasági átlagot tekintve 248 ezer forint, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágban az év során mért 2,9%-os növekedéssel is mindössze 157 ezer forint volt.

A **nettó átlagkereset** 103 ezer forint volt az „I” nemzetgazdasági ágban, ezen belül a fizikai foglalkozásúak 86 ezer, a szellemi foglalkozásúak 156 ezer forintot kerestek. Összességében a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágban alkalmazásban állók átlagkeresete volt az egyik legalacsonyabb az ágazatok közül, a nemzetgazdasági átlag 63%-a.

2.4. Áralakulás

Miközben a teljes nemzetgazdaságban az árszínvonal két éve lényegében változatlan, a szálláshely-szolgáltatást, illetve vendéglátást folytató vállalkozások továbbra is számottevő (2015-ben 3,7, illetve 2,6%-os) árnövekedést realizáltak.

A forint euróhoz viszonyított éves átlagos árfolyama kismértékben, 0,4%⁴⁾-kal gyengült 2015-ben. A forint gyengülése drágábbá teszi a külföldi utazásokat a hazai lakosság számára, ugyanakkor az euróövezetből érkező turisták részére kedvezőbb forintvásárlási lehetőséget biztosít.

⁴⁾ Forrás: Magyar Nemzeti Bank – az MNB napi középárfolyamai alapján.

3. A lakosság többnapos belföldi turisztikai utazásai

2015-ben a magyar lakosság 37%-a tett 1–3 éjszakás, 26%-a ennél hosszabb időtartamú utazást, ami azt jelenti, hogy a lakosság közel fele vett részt legalább egy alkalommal többnapos belföldi turisztikai célú utazáson. A turizmusban való részvételt számos tényező befolyásolja; a lakóhely településének nagysága és régiója, az utazók iskolai végzettsége, a gazdasági aktivitása, életkora és legfőképpen a háztartások vagyoni helyzete.

A Közép-Magyarországon, a Közép-, illetve Nyugat-Dunántúlon lakók turizmusban való részvétele meghaladta az 50%-ot, az ország más területein élők esetében elmaradt attól, sőt az Észak-Alföldön lakóknál a 40%-ot sem érte el. A nagyvárosi népesség gyakrabban engedheti meg magának a többnapos belföldi utazást, mint a kisebb településeken élők.

Az **iskolai végzettség** szempontjából kimutatható, hogy a magasabban képzett társadalmi rétegek életviteléből, kulturális igényeiből és anyagi lehetőségeiből adódó különbségek a turizmusban való részvétel tekintetében is megnyilvánulnak. A felsőfokú végzettségűek több mint kétharmada, a középfokú végzettséggel rendelkezők 48, az alacsony végzettségűek 28%-a utazott el több napra az időszak során.

A munkaerő-piaci státusz tekintetében is igen jelentős különbségek figyelhetők meg az egyes népességcsoportok között. A dolgozók és a tanulók 54, illetve 51%-a tett belföldi utazásokat, a nyugdíjasok esetében ez az arány csak 37%.

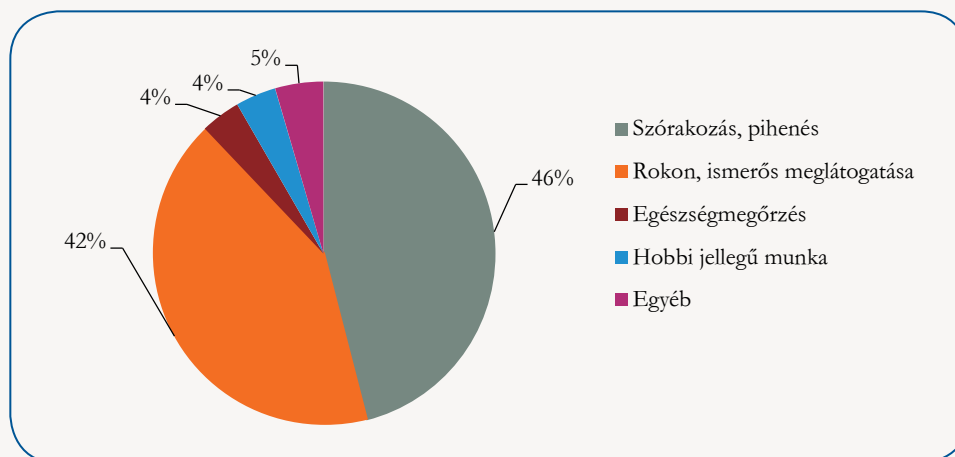
Az utazási aktivitás szoros kapcsolatban van a háztartások anyagi helyzetével, utazási lehetőségeivel. A hétvégi házzal, nyaralóval rendelkező háztartásokban élők 80%-a utazott el hosszabb időre saját nyaralójába, vagy más típusú szálláshelyre. A személygépkocsit használó háztartásokban élők 57%-a, a személygépkocsival nem rendelkező háztartásokban élők közül csak minden harmadik személy tett többnapos belföldi utazást.

Az utazók 2015-ben 15 millió utazás során mintegy 62 millió napot töltöttek el, 2,7, illetve 0,9%-kal többet, mint egy évvel korábban. A lakosság belföldre többször és rövidebb időre utazott. A jelenség hátterében két tényező húzódik meg; egyrészt a négy- vagy annál több éjszakás utazások száma és átlagos időtartama csökkent, másrészt a rövidebb, hétvégi típusú turisztikai utazások a korábbinál nagyobb népszerűségnek örvendenek.

Az eltöltött idő tekintetében az utazások 88%-ára szórakozás, pihenés vagy ismerős meglátogatása miatt került sor. Az egészségmegőrzésnek és a hobbi jellegű munkavégzésnek egyaránt 3,8%-os volt a részesedése az év során. A motivációs arányok nagymértékben függenek az utazás időtartamától (hétvégi típusú vagy ennél hosszabb), illetve a felkeresett terület, régió jellegétől.

4. ábra

A belföldi utazáson töltött idő megoszlása motiváció szerint, 2015

Az utazások motivációjával szoros összefüggésben van **az igénybe vett szállás típusa**, ugyanis a rokonok, ismerősök meglátogatása során gyakran ők biztosítják a szállást is. Az üdülési célú, vagy hobbimunka miatti utak esetében a saját második otthon szerepe kiemelkedő. A kereskedelmi szálláshelyek közül 2015-ben is a szállodák (26%) voltak a legnépszerűbbek.

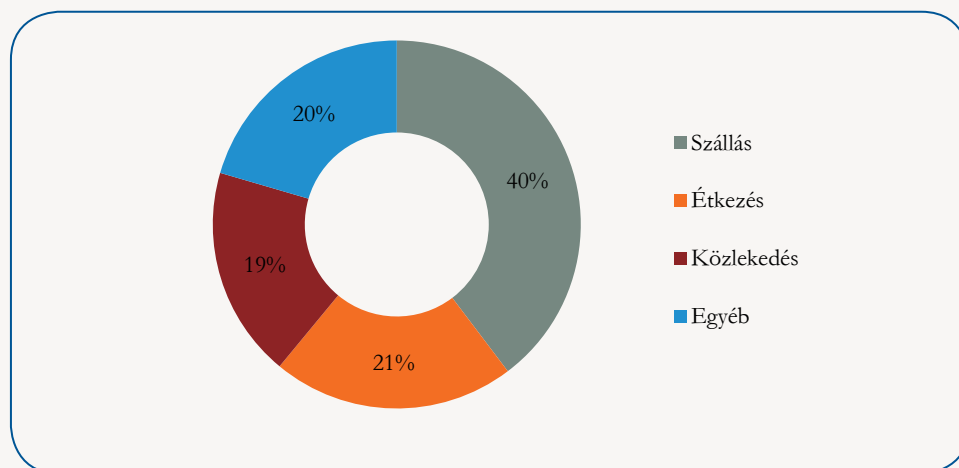
Az eltöltött idő viszonylatában az utazások több mint háromnegyedénél személygépkocsit, 12%-nál autóbust, 11%-nál vonatot vettek igénybe az utazók.

2015-ben a többnapos belföldi turisztikai utakra a lakosság 307 milliárd forintot fordított, 4,4%-kal többet, mint 2014-ben. Az egy utazó egy napjára jutó költség a 2014. évihez képest 3,4%-kal, 5000 forintra nőtt. A mutató értéke kiemelkedően magas (9500 forint) volt a wellnessutak esetében, de a szórakozási, pihenési célból tett utaknál is megközelítette a 7200 forintot. A legkisebb anyagi ráfordítással az ismerős meglátogatása, illetve a hobbimunka miatti utazások jártak.

A belföldi turisztikai fogyasztás szerkezete nem mutatott jelentős változást, a kiadások 40%-át szálláshelyi szolgáltatásokra, 21%-át éttermi étkezésre, illetve élelmiszerek vásárlására, 19%-át közlekedésre (beleszámítva az üzemanyag-vásárlásokat is) fordították a hazai turisták.

5. ábra

Költésszerkezet a többnapos belföldi utakon, 2015

3.1. A négy- és annál több éjszakás belföldi turisztikai utak jellemzői

Bár az 1–3 éjszakás, úgynevezett hétvégi típusú utazások száma és az azok során eltöltött idő meghaladja a hosszabb utazásokét, az előbbiekre többségére rokon, ismerős meglátogatása miatt került sor. Ezek alapján kijelenthető, hogy a turisztikai jelentőségét tekintve az utóbbi a hangsúlyosabb.

2015-ben a legalább négyéjszakás távolléttel járó utazásokon **a lakosság 26%-a** vett részt.

A munkaerő-piaci státus szempontjából elkülöníthető csoportokat vizsgálva a dolgozók és a tanulók 27, a nyugdíjasok 21%-a tett négy- és annál több éjszakás utazást az év során.

Az **iskolai végzettség** is komoly hatással van a turizmusban való részvételre, 2015-ben a felsőfokú végzettségűek 38, a középfokúak 24, az alacsonyabbok 13%-a utazott el az ország más részére.

A **hétvégi házzal, nyaralóval** rendelkezők fele, a többieknek a negyede legalább egyszer tett hosszabb időtartamra utazást turisztikai célból. A **személygépkocsi-használat** szintén jelentősen befolyásolja az utazási kedvet, illetve lehetőségeket.

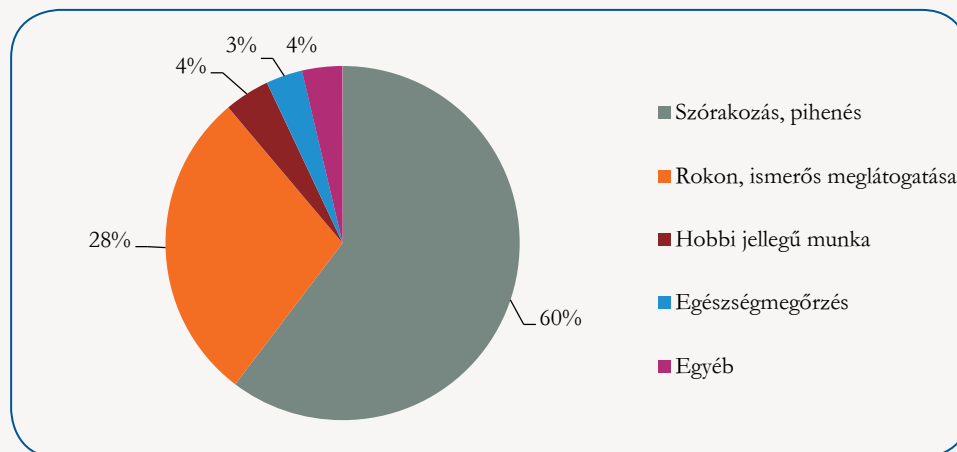
Az év folyamán a 3,9 millió hosszú időtartamú belföldi turisztikai célú **utazás** során a turisták 28 millió napot töltöttek el, ami az utazások számát tekintve 1,3, az eltöltött idő vonatkozásában pedig 3,9%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban, az átlagos tartózkodási idő 7,1 napra csökkent.

A hosszú időtartamú utazásokat erős **szezonális ingadozás** jellemzi, az eltöltött idő több mint fele a III. negyedévre koncentrálódik. A rokonlátogatási célú, illetve a wellnessutak esetében kevésbé meghatározó a szezonális ingadozás, mint az egyéb szabadidős célú utak esetében.

A négy- és annál több éjszakás utazások legfontosabb **motivációja** a pihenés, üdülés és az ismerősök meglátogatása, az eltöltött idő 89%-a ezekhez köthető, emellett számottevő részarányt képviselnek a más kikapcsolódási célú (egészségmegőrzés, hobbimunka) utazások.

6. ábra

A belföldi utazáson töltött idő megoszlása a négy- vagy annál több éjszakás utakon, 2015

A belföldi utazásra fordított idő 54%-át az ún. nem fizetős **szálláshelyen** (saját nyaralóban, második otthonban vagy ismerős által biztosított szálláson) töltötték az utazók, szállodát 27%-uk vett igénybe. A panziók részesedése 6,7, az egyéb (magán-) szálláshelyeké 4,7% volt az eltöltött idő tekintetében.

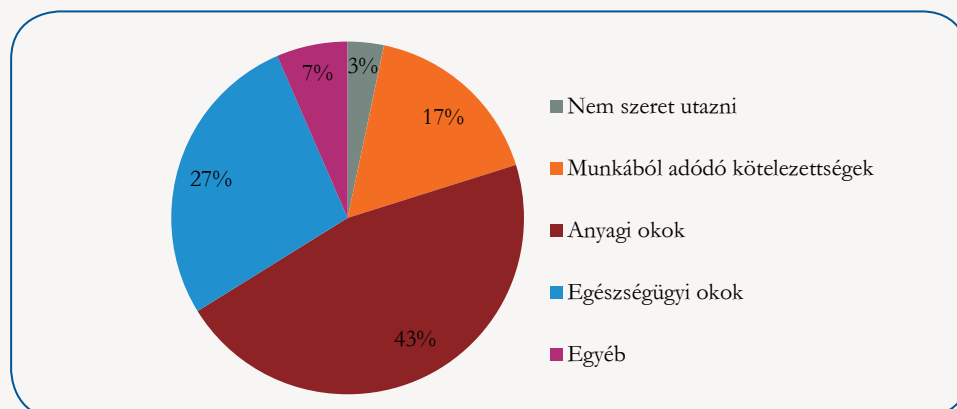
A négy- és annál több éjszakás utazásokon a lakosság 136 milliárd forintot költött, folyó áron számítva 5,2%-kal kevesebbet az előző évinél. A kiadások 43%-át szállásra, 24%-át étkezésre, 13%-át közlekedésre fordították, az egy utazó egy napjára jutó kiadás értéke 1,3%-os csökkenést követően nem érte el az 5 ezer forintot.

3.2. Az utazásból való kimaradás okai

A magyar lakosság több mint fele nem utazott el belföldi úti céllal úgy, hogy a meglátogatott helyen éjszakázott volna. Tízből négy esetben az indok az anyagi lehetőségek hiánya, mely nagy területi különbséget takar. A turizmusból kimaradók közül a Nyugat-Dunántúlon élők 32, az Észak-Magyarországon lakók 53%-a hivatkozott erre. A nem utazók aránya az egészségügyi problémák és a munkából adódó kötelezettségek miatt 27, illetve 17% volt.

7. ábra

Az utazásból való kimaradás oka, 2015

4. A lakosság külföldi utazásai

4.1. A külföldre tett utazások száma és főbb jellemzői

2015-ben a lakosság **összesen** 17 millió alkalommal utazott külföldre – főként az osztrák és szlovák határszakaszokon, illetve a Liszt Ferenc Repülőtéren keresztül –, 5,7%-kal többször, mint 2014-ben. A szabadidős és tanulási célú külföldi utak száma 9,3, illetve 17%-kal nőtt, a munkavégzési célú⁵⁾ utaké 2,4%-kal csökkent az előző évhez viszonyítva. Üzleti célú utakra, illetőleg konferenciára az előző évihez hasonló számban indultak honfitársaink. Az utazások száma mindegyik negyedévben bővült.

Az utazások közel 56%-át **turisztikai céllal**, azaz szabadidős vagy üzleti motivációval tették a magyarok. A turisztikai célú utazások 41%-a (közel 4 millió alkalom) volt **egynapos**. Az éjszakázás nélküli turisztikai utazások száma 0,5%-kal csökkent.

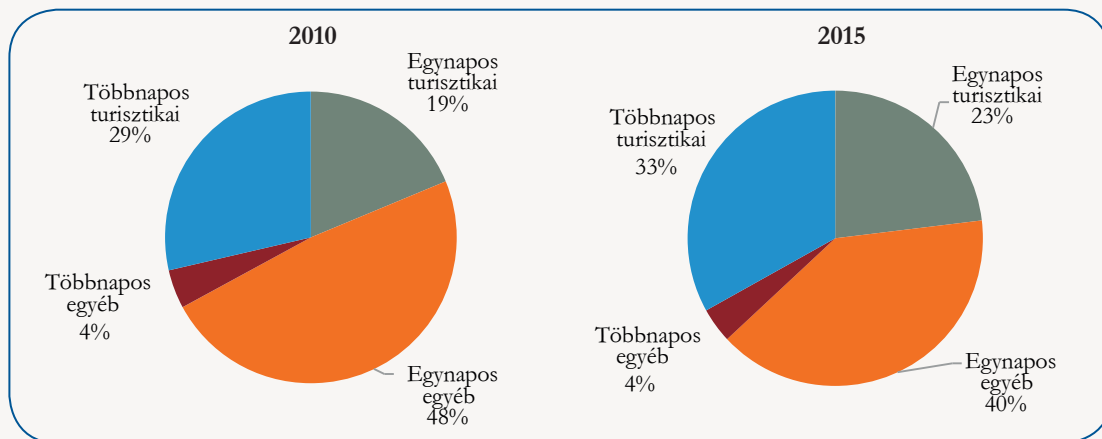
A szabadidő eltöltését megcélzó egynapos utak száma 0,4%-kal nőtt 2014-hez képest, és megközelítette a 3,8 millió alkalmat. Az éjszakázás nélküli szabadidős utazások száma – a IV. negyedév kivételével – mindegyik negyedévben nőtt 2014 azonos időszakaihoz hasonlóan.

Az egynapos turisztikai célból utazók a szomszédos országokat és – igen alacsony számban – Csehországot és Lengyelországot keresték fel. A legpreferáltabb célországok Ausztria és Szlovákia voltak, ebbe a két országba irányult az egynapos turisztikai célú utazások több mint négyötöde.

A turisztikai célú utak 59%-a **többnapos** utazás volt, számuk 16%-kal nőtt az előző évhez képest. A turisztikai utazásokon belül a szabadidős turizmus szerepe meghatározó, aránya 2015-ben az összes többnapos utazáshoz viszonyítva 82, az üzleti céllal tett utazásoké 7,4% volt. A szabadidős célú külföldi utazások túlnyomó részének a fő motivációja üdülés, városnézés, rokon- és barátlátogatás. A többnapos üzleti utak száma – az előző években tapasztalt folyamatos csökkenést követően – 2015-ben 8,9%-kal nőtt 2014-hez képest, de még így sem érte el a 2012. évi szintet.

8. ábra

A külföldre tett utazások megoszlása időtartam és motiváció szerint

A **többnapos turisztikai célú utazásokon** a magyarok valamivel kevesebb mint fele (48,5%-a) fizetős szálláshelyeken, ezen belül főként szállodában vagy panzióban szállt meg. A nem fizető szálláshelyet választók túlnyomó többsége barátoknál, rokonoknál szállt meg. Az utazások negyedét, ezen belül az üzleti utak kétharmadát szervezték utazási irodán keresztül, az utazások háromnegyedét közúton, az üzleti utak közel kétharmadát repülővel tették.

A turisztikai motivációjú többnapos utazások célja a szomszédos **országok** mellett nagy arányban Németország, Csehország, Olaszország és Franciaország volt. Az utazások több mint nyolctizede az Európai Unió valamely országába irányult, minden harmadik utazás Németországba, Ausztriába vagy Svájcba. Az Egyesült Államok volt az első számú Európán kívüli célország, amely a célországok rangsorában a 15. helyet foglalta el 2015-ben.

⁵⁾ A munkavégzési célú utazások esetében csak azon utazók adatait vesszük figyelembe, akiknek a szokásos lakókönyvete Magyarországon található.

A turisztikai célból kiutazók között 2014-hez hasonlóan, 2015-ben is kissé magasabb volt a férfiak aránya, a látogatók 53%-a a 35–54, ötöde a 25–34 éves korosztályba tartozott.

A magyar lakosság 21%-a utazott legalább egy alkalommal külföldre többnapos, turisztikai út keretében, ami 2,4 százalékponttal magasabb, mint egy évvel korábban. Az utazásban való részvételt jelentősen befolyásolta a lakóhely elhelyezkedése. A budapestiek 36, a Nyugat-Dunántúlon élők 24%-a tett többnapos külföldi utazást, az Észak-Magyarországon és az Észak-Alföldön lakóknak a külföldi utakra vetített utazási aktivitása alig 12% volt.

2015-ben a lakosság **összesen** 51 millió napot töltött külföldön, 6,6%-kal többet, mint 2014-ben. (A 2012. évi visszaesést követően 2013 óta évről évre egyre nagyobb mértékben nőtt a külföldön töltött napok száma az előző évhez képest.) Az összes külföldön töltött nap háromnegyede kapcsolódott **turisztikai** motivációhoz, ezen belül túlnyomó részben (94%) a szabadidős turizmushoz. 2014-ben egy többnapos utazás átlagos hossza 6,6 nap, 2015-ben 6,3 nap volt. Az átlagos tartózkodási idő csökkent mind a hétféle típusú (2–4 napos), mind a hosszabb tartózkodási idejű utaknál.

A szabadidős céllal tett éjszakázás nélküli utazások közel kétharmada városi, egyharmada vidéki (folyópart, tópart stb.) **úti célú** volt. 2012 és 2015 között évről évre csökkent a városlátogatások aránya, míg a vidékre tett utaké nőtt.

A többnapos szabadidős célú utazások 59%-ának város, 18%-ának vidék volt a célja, minden hetediket tengerpartra tettek a magyarok. Az egynapos utazásokhoz hasonlóan, a városi típusú utak aránya csökkent, a vidékre tett utak aránya nőtt a bázisévhez hasonlóan, miközben a városi és a vidéki utazások száma is emelkedett. Hegyvidékre arányában és számában is kevesebb többnapos utazást tettek a magyarok.

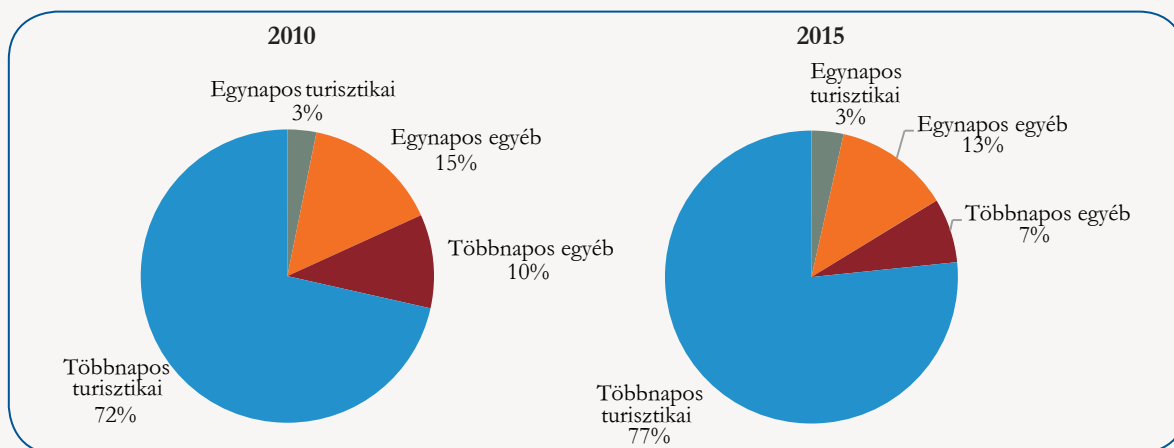
A többnapos, egyénileg (nem utazási irodán keresztül) szervezett utazások 13%-ánál **interneten foglalták** le a fő közlekedési eszközt, 12%-uknál szálláshoz is ily módon jutottak. Az előző évhez képest az online foglalás aránya a közlekedési eszköz esetében kismértékben nőtt, a szállásnál kismértékben csökkent. A közlekedési eszköz internetes foglalásának aránya a tanulási célú utazásoknál volt a legmagasabb (40%), a vásárlási és munkavégzési célúaknál a legalacsonyabb, egyaránt 2,9%. Szállást legnagyobb arányban az üzleti, legkisebb arányban a vásárlási célú utazók foglaltak online módon.

4.2. A külföldi utazáshoz kapcsolódó költés

2015-ben a magyar lakosság **összesen** 633 milliárd forintot költött el külföldön, 9,3%-kal többet, mint 2014-ben. A teljes összeg 80%-át (507 milliárd forintot) **turisztikai célú utazásokon** fizették ki, túlnyomó része a többnapos utazásokhoz kapcsolódott. Egy fő egy napon átlagosan 12 400 forintot költött, 2,5%-kal többet, mint 2014-ben. Az egy napra jutó költés az éjszakázás nélküli utak esetében 9400, a többnapos utaknál 13 300 forint volt.

9. ábra

A külföldre tett utazásokhoz kapcsolódó költés megoszlása időtartam és motiváció szerint

Az **egynapos utakhoz kapcsolódó kiadás összege** 2015-ben 2,5%-kal emelkedett, és 103 milliárd forintot tett ki, melynek kétharmadát (68 milliárd forintot) a vásárlási célú utakon költötték el.

Az egy napra utazók folyó áron számított költsége a növekedés ellenére sem érte el a 2011. évi szintet sem. A költség közel fele Ausztriában, ötöde Szlovákiában realizálódott.

A **többnapos utakhoz** kapcsolódó kiadás 11%-kal nőtt, és 530 milliárd forint volt, melynek 91%-át turisztikai célú utakon költötték el. A kiadás közel negyede Németországban és Ausztriában realizálódott.

A **külföldi utazásokon részt vevők költségeinek szerkezete** lényegesen különbözik az egy-, illetve a többnapos utazások esetében. Az egynapos utazásokhoz kapcsolódó kiadás 64%-át étel-ital, üzemanyag és egyéb árucikkek, a többnapos utazásokhoz kapcsolódó kiadás 30%-át szálláshely- és vendéglátó-szolgáltatások igénybevételére, több mint harmadát üzemanyag és egyéb árucikkek vásárlására fordították.

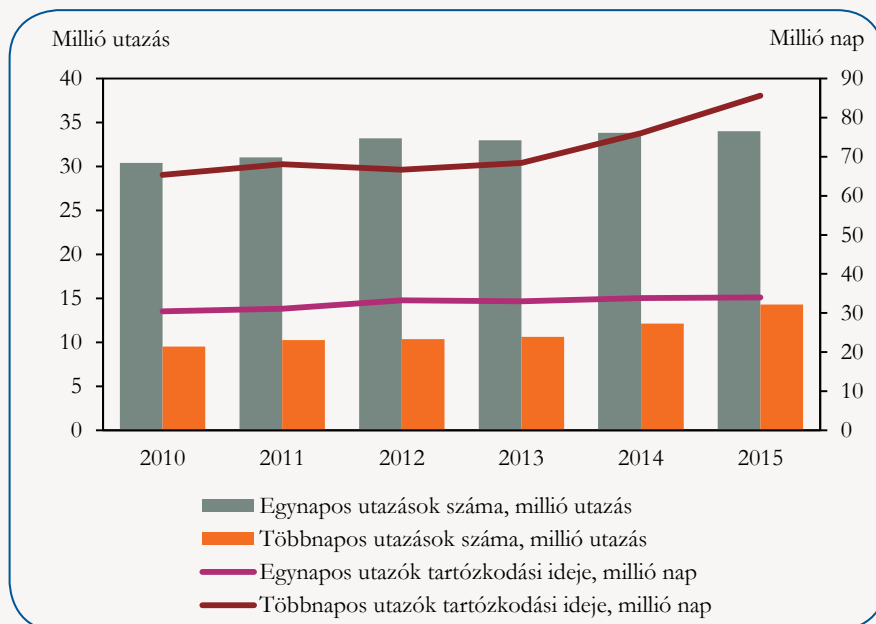
5. A Magyarországra tett külföldi utazások jellemzői

5.1. A Magyarországra tett utazások száma és az utazások főbb jellemzői

2015-ben a külföldiek 48 millió utazást tettek Magyarországra, 5,1%-kal többet, mint az előző évben. A látogatások számának változása a többnapos utazások számának emelkedésével magyarázható. A külföldi látogatók 97%-a az európai országokból, ezen belül 82%-a az Európai Unióból, 70%-a szomszédos országokból érkezett. A szomszédos országok állampolgárai 34 millió alkalommal utaztak hazánkba. A külföldiek kétötöde (21 és 19%-a) szlovák és román, 16%-a osztrák, 7%-a szerb, 4%-a ukrán állampolgár volt. A szlovák beutazások száma 2015-ben összességében 0,8%-kal csökkent az előző év adataihoz mérten: a többnapos utak számának nagyarányú emelkedése nem tudta ellensúlyozni az egynapos utak számának 5,4%-os csökkenését. A többi szomszédos országból a románok 9,6, az osztrákok 7,1, a horvátok 4,1%-kal érkeztek többen. Továbbra is kiemelkedő a német utazások száma (3 millió), közel kétharmaduk turisztikai céllal tett út volt.

10. ábra

A Magyarországra tett utazások száma és a tartózkodás ideje

A külföldiek összesen 48 millió, ezen belül 34 millió egy- és 14 millió többnapos utazást tettek Magyarországra.

Az **egy napra tett utazások száma 0,5%-kal nőtt** a turisztikai célú utak élénkítése folytán. Az olyan, nem turisztikai célú utazások száma, mint az átutazás, vásárlás, munkavégzés, vagy üzletelés, 0,4 és 3,8% közötti csökkenést mutatott. Az egynapos utazások száma az év során az I. és a főszezonnak számító III.

negyedévben is magasabb volt, mint 2014 azonos időszakában, a tavaszi és a téli hónapokban (II. és IV. negyedév) azonban 0,2 és 3,5%-kal elmaradt az előző évitől. Az egy napon belüli utak 77%-a nem turisztikai célú, ezen belül 43%-a átutazás, 5,9%-a munkavégzés és üzletelés, 26%-a vásárlási célú látogatás volt. Az utóbbi vásárlási célú látogatók közel háromnegyede szlovák és osztrák állampolgár volt (részarányuk 40 és 34%); 13%-uk Romániából érkezett hazánkba. A szlovák vásárlók száma 5,9%-kal csökkent, az osztrákoké 1,4, a románoké 19%-kal nőtt az előző évhez mérten. Az egy napon belüli bevásárló utak száma 3,8%-kal mérséklődött a turisztikai utazások – jellemzően városnézések, kirándulások, rokon- és barátlátogatások – száma 9,6%-kal nőtt az előző évhez viszonyítva, arányuk így 23%-ot ért el.

2015-ben a több napra Magyarországra tett külföldi utazások száma 18%-kal, 14,3 millióra nőtt. A szabadidős utazások száma (11,2 millió fő) 22, az üzleti utazásoké 26%-kal emelkedett az előző évhez mérten. A többnapos nem turisztikai célú utazásokon belül az átutazások száma 4,2, a munkavégzőké, üzletelőké 11%-kal csökkent, a vásárlási és az egyéb célú utazásoké 9,6, illetve 8,6%-kal nőtt. A több napra szabadidős céllal tett utak 15%-a német, 13–13%-a román és szlovák, 9%-a osztrák állampolgárok által tett utazás volt. A turisztikai szempontból elsődleges küldő piacnak számító német látogatók szabadidős céllal tett utazásai 1%-kal nőttek 2014-hez hasonlítva. A szabadidős utazási célokon belül, a több napra tett utazásoknál a leggyakoribbak a városnézés, rokon- és barátlátogatás, valamint az üdülési célú látogatás. Az üdülési, szórakozási célú látogatások száma több mint egyharmadával, a rokon- és a barátlátogatásoké ötödével nőtt, a gyógy- és egészségmegőrző kezelések motiválta utazások száma tizedével csökkent. A rövid, 1–3 napos látogatások száma 25, a négy- vagy annál több napos látogatásoké 9,5%-kal nőtt.

Az **1–3 napos utazások számának** növekedése főként a szomszédos országok állampolgárainak – többnyire a románok és a szlovákok utazási kedvének emelkedésének – köszönhető. Az osztrákok 1–3 napos utazásainak száma alig 1%-kal nőtt, az ukránoké 17%-kal csökkent. 2015-ben a románok 56, a szlovákok 32%-kal tettek több utat Magyarországra, mint egy évvel korábban. A románok 1–3 napos utazásainak harmada átutazás, kétötöde rokon- és barátlátogatás volt, csupán egytizedük jelölt meg látogatásának céljaként üdülést, szórakozást. A szlovákok ettől eltérő motivációval érkeztek: egyötödük saját magyarországi ingatlanát kereste fel, 27%-uk rokon-, barátlátogatásra, egyhatodik üdülési, szórakozási céllal érkezett. A Németországból hazánkba irányuló 1–3 napos utazások száma (887 ezer utazás) szintén emelkedett (9%-kal), leginkább turisztikai céllal érkeztek – üdülés, szórakozás, városnézés –, de az üzleti utak (16%) és az átutazások aránya is (15%) jelentős.

A **négy- vagy annál több napos utazásokat tevő külföldiek 6,2 millió látogatást tettek Magyarországra – ez az összes beutazás 13%-a.** Számuk 9,5%-kal nőtt, és szinte teljes egészében – 96%-ban – turisztikai utazásokról beszélhetünk. A négy napnál hosszabb idejű utazások közel egyharmada (27%) rokon- és barátlátogatás volt, főként Németországból, Olaszországból, Romániából és az Egyesült Államokból érkeztek e céllal. A kérdőíven az üdülést, szórakozást választók aránya 24%, legnagyobb számban német, cseh, román és osztrák állampolgárok. A körutazók, a városnézők és a gyógy- és egészségmegőrzési céllal érkezők aránya 17 és 15%. Az előbbi utazási cél esetében az Egyesült Királyságból és az Olaszországból érkezők aránya volt jelentős (20 és 14%), míg a gyógy- és a preventív kezelésekre a németek és osztrákok érkeztek nagy arányban (33 és 21%).

2015-ben a **külföldiek 120 millió napot töltöttek el Magyarországon, 8,9%-kal többet**, mint 2014-ben. A tartózkodási idő növekedése a több napra látogatók utazásainak élénküléséből adódott. Az **egynapos** utazásokat tevő külföldi beutazók 34, a **több napra érkezők** 86 millió napot töltöttek Magyarországon. A többnapos utak 13%-kal – ebből az 1–3 napos utak 28, a négy- és annál több napos utak száma 7,6%-kal – nőttek, miközben az egynapos látogatások száma szinte változatlan maradt (0,5%). Az átlagos tartózkodási idő tovább nőtt, 2013-ban 2,3, 2014-ben 2,4, 2015-ben 2,5 napra, így sikerült ismét elérni a 2008-as, a gazdasági válságot megelőző átlagos tartózkodási idő hosszát. A **többnapos külföldi utakon mért** átlagos tartózkodási idő 6,3 napról 6,0 napra csökkent.

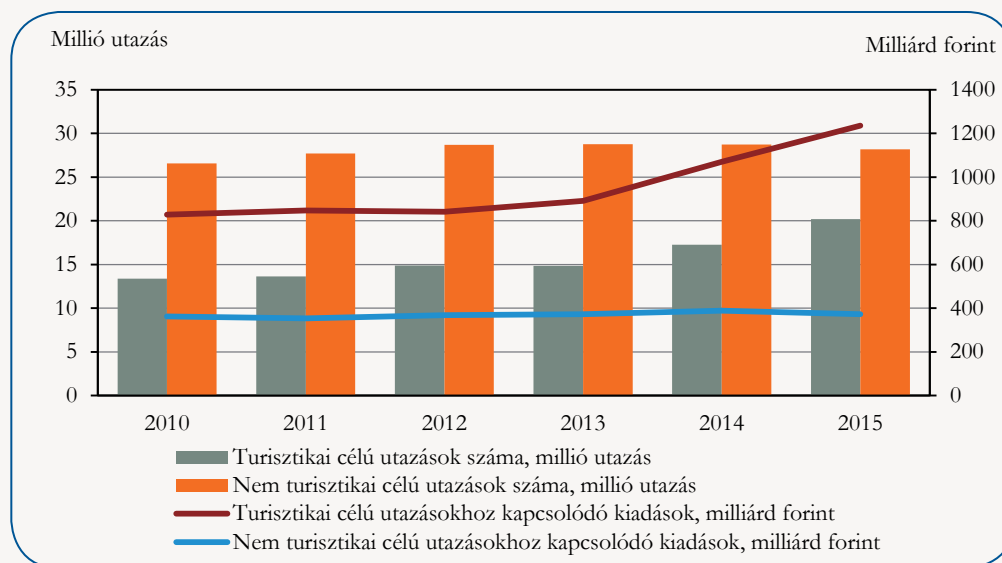
2015-ben a szabadidős utazásokon mért átlagos tartózkodási idő 4,2 napról 4,0 napra mérséklődött az előző évhez képest. Az üzleti utazók átlagban 3,7 napot – 0,5 nappal többet – töltöttek Magyarországon. A tanulási céllal érkezők – egy utazáshoz kapcsolódóan – 21, az üdülési céllal érkezők 6,9, a beutazók a tulajdonukban lévő saját ház, nyaraló felkeresésekor egyidejűleg 3,7 napot maradtak.

5.2. A Magyarországra tett külföldi utazásokhoz kapcsolódó turisztikai és egyéb kiadások

2015-ben a hazánkba látogató **külföldiek utazásaihoz kapcsolódó magyarországi kiadások összege 1608 milliárd forint volt**, 10,1%-kal több, mint 2014-ben. A **turisztikai célú kiadások 15,4%-kal emelkedtek**: ezen belül az üdülés-szórakozásra, a rokonlátogatásra, valamint a városnézés-körutazásra fordított összegek nőttek a legnagyobb mértékben (20, 16 és 14%-kal). Az üzleti utazásokhoz és a gyógy- és egészségmegőrzéshez kapcsolódó összegek 20 és 3,3%-kal gyarapodtak. **A nem turisztikai bevételek eközben 4,3%-kal, 373 milliárd forintra csökkentek.**

11. ábra

A Magyarországra tett külföldi utazások száma és a hozzájuk kapcsolódó kiadások

Az **egynapos utazásokhoz kapcsolódóan** – melyek száma 2015-ben túllépte a 34 milliót – **385 milliárd forintot költöttek a külföldiek hazánkban, az előző évinél 0,5%-kal többet.** Átlagos napi, egy főre jutó kiadásaik összege 11 300 forint volt. A külföldiek turisztikai utazásaik során 91, a nem turisztikai utakhoz fűződően 295 milliárd forintot költöttek Magyarországon: a turisztikai kiadások 20%-kal nőttek, a nem turisztikai költségek 4,4%-kal csökkentek (főként a vásárlási kiadások visszaesése okán). Az egynapos vásárlások 133 milliárd forintnyi összegének 84%-a 3 szomszédos országhoz kötődött: a szlovákok 51, az osztrákok 42, a románok 18 milliárd forintért vásároltak. Az egynapos utazások alkalmával elköltött összegek valamivel több mint a felét (47 milliárd forintot) gyógy- és egészségmegőrzés, ötödét rokon- és barátlátogatások tették ki, több mint egyötödét (82 milliárd forintot) az átutazók, további egyötödét (78 milliárd forintot) a munkavégzők, üzletelők adták.

2015-ben a **többnapos utazásokon részt vevők** kiadásainak összege **1222 milliárd forint** volt, 13,6%-kal több, mint 2014-ben. A kiadások minden negyedévben nőttek: a III. negyedévben a legnagyobb ütemben, 21, a II. és a IV. negyedévben a legkevésbé, 8%-kal. A **több napra tett külföldi utazások** során keletkező kiadások 94%-a – **1145 milliárd forint** – **turisztikai kiadás**, ebből közel 1000 milliárd forint (14%-os bővülést követően) a szabadidős utazások során folyt be. A rokon- és barátlátogatások alkalmával elköltött összegek jelentősen gyarapodtak az osztrák, a román és a szlovák állampolgároknak köszönhetően. A városnézők, körutazók kiadásainak összege a brit, az olasz, a francia állampolgárok és az Egyesült Államokból érkezők utazásainál jelentős mértékben nőtt. A többnapos utazásokhoz kapcsolódó magyarországi kiadások 16%-a Németországból, 11%-a az Egyesült Államokból, 6%-a az Egyesült Királyságból, 5–5%-a az Ausztriából és a Csehországból érkezőktől származott. A több napra, **nem turisztikai céllal** tett 1,9 millió látogató során befolyt 78 milliárd forint fele a Magyarországon tanuló diákok, egyharmada a munkavállalók és üzletelők, egyötöde az átutazók kiadásaiból adódott.

2015-ben a külföldi látogatók átlagosan 13 400 forintot költöttek naponta, 1,2%-kal többet, mint 2014-ben. A turisztikai célú utazásoknál a napi, egy főre jutó kiadás átlagban 15 400 forint (1,7%-os nö-

vekedés), a nem turisztikai átlagköltség 9400 forint (4,9%-os csökkenés) volt. A körutazásoknál naponta átlagosan 46 ezer, a városnézések esetében 26 ezer forintot szántak szolgáltatásokra és termékekre. A legalacsonyabb napi összeget a saját ingatlant felkeresők és a természetjárók adták ki (4700 és 6000 forint).

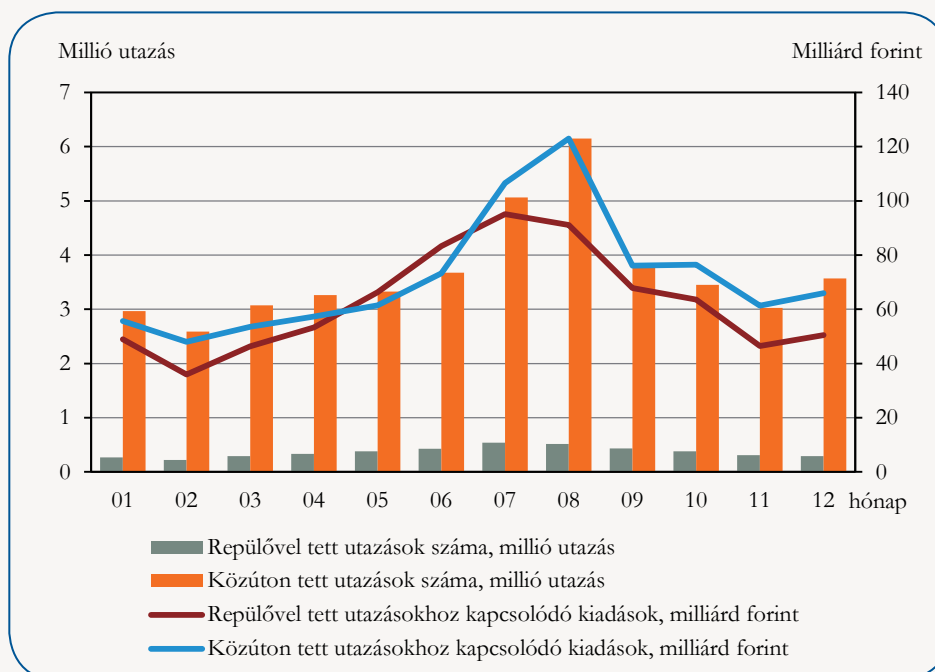
2015-ben a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utasforgalma először lépte át a 10 millió fős határt, a terminálokon 12,5%-kal több érkező és induló utast szolgáltak ki, mint az előző évben. A **légi úton hazánkba érkező külföldiek utazásainak száma 4,4 millió** volt a személyforgalmi becslések alapján. A legtöbben az Egyesült Államokból (596 ezer fő), az Egyesült Királyságból (478 ezer fő) és Németországból (229 ezer fő) jöttek. Az Egyesült Királyságból és az Egyesült Államokból tett légi utak száma 31 és 22%-kal bővült, a Németországból tett utaké 9%-kal csökkent. A légi utazók utazási szándékai és jellemzői jelentősen különböznek a közúton érkezőkétől. Míg a közúton tett utak 36%-a turisztikai célú, addig a repülővel tett utaknál 97% ez az arány, ebből 20% üzleti utazás, 48% városnézés, körutazás. A repülővel érkezők átlagos tartózkodási ideje is jelentősen magasabb (7,9 nap), mint a közúton érkezők (1,9 nap), a hazánkba érkező összes külföldi átlagos tartózkodási ideje 2,5 nap volt. A legtöbbet a tanulók (86 nap) és a munkavégzők (24 nap) töltenek egyhuzamban nálunk, a legkevesebbet a körutazók (3,2 nap) és az üzleti utazók (4,1 nap). A városnézők átlagos tartózkodási ideje 5,3 nap, a gyógykezelésre és egészségmegőrzésre a külföldiek átlagban 9,2 napos utazást szántak.

A légi úton érkezők utazásainál az egy fő egy napjára jutó átlagköltség (21 400 forint) több mint kétszerese a közúton érkezőkének (10 100 forint). A repülővel érkező üzleti utazóknál a legmagasabb az egy főre jutó napi költség összege, 36 ezer forint, a tanulási célú utaknál a legalacsonyabb, 4900 ezer forint.

A **látogatók fogyasztási szerkezete** az egy- és a többnapos utazások esetében – függően a szolgáltatások és árucsoportokra fordított összegek nagyságától – jelentősen eltér. Az **egynapos utakhoz kapcsolódó** kiadások 21%-át élelmiszer-vásárlásra, 38%-át egyéb árucikkekre fordították. Az üzemanyag-kiadások, valamint a szálláshely- és vendéglátó-szolgáltatások aránya 6,6% és 8,5% volt. Az egy napos utazók körében a legnagyobb mértékben az élelmiszer- és üzemanyag-vásárlások aránya csökkent (1,7 és 1,4 százalékponttal), ezt a csökkenést a gyógy- és egészségmegőrző kezelésekre kiadott összegek növekedése (2,6%) ellensúlyozta. A **több napra látogatók** kiadásainak jelentős részét a szálláshely- és a vendéglátó-szolgáltatásokra fordított költségek adták (42%). Közlekedésre a kiadások 15, élelmiszerre, italtra és egyéb árucikkekre 20%-a jutott. A legnagyobb mértékben a szálláshely- és a vendéglátó-szolgáltatások aránya (0,4%-kal) nőtt, az élelmiszer-vásárlásra és a gyógykezelésekre, egészségmegőrző kezelésekre kiadott összegek aránya (0,8 és 0,5%-kal) csökkent.

12. ábra

A Magyarországra tett külföldi utazások száma és a kapcsolódó kiadások az érkezés módja szerint, 2015

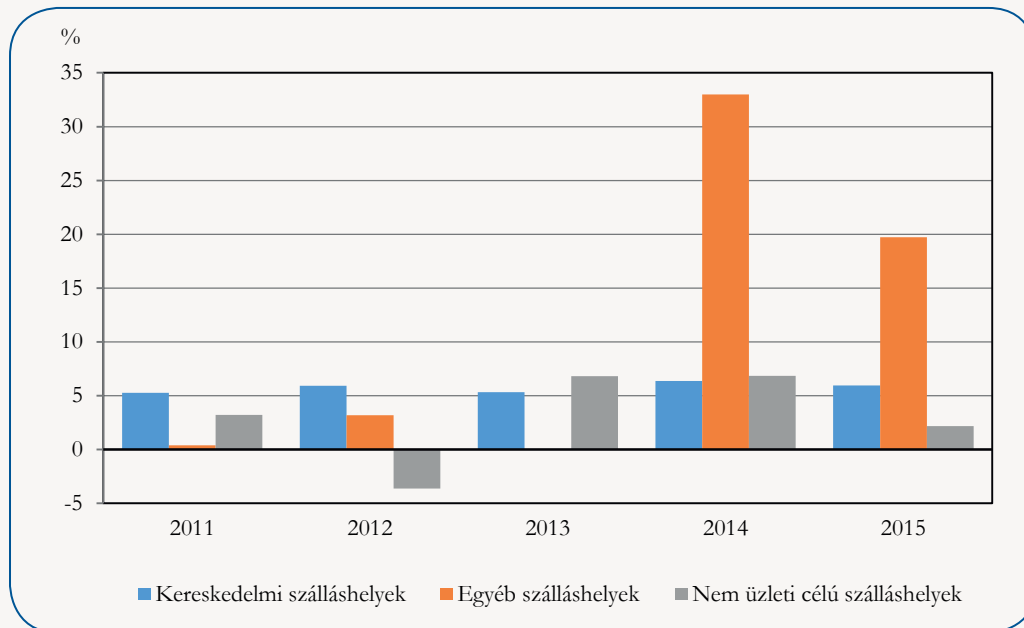

6. Szálláshely-szolgáltatás

2015-ben Magyarországon a turisztikai szálláshely-szolgáltatást nyújtó egységek 210 ezer szobát, 669 ezer férőhelyet biztosítottak a vendégek számára. A férőhelyek több mint fele a kereskedelmi szálláshelyeken, 34%-a az egyéb szálláshelyeken állt rendelkezésre. A nem üzleti célú szálláshelyek az összes férőhely 10%-ával várták a vendégeket az országban. A vendégforgalom 79%-a a kereskedelmi szálláshelyeken, 16%-a az egyéb szálláshelyeken, 5%-a a nem üzleti célú szálláshelyeken realizálódott.

13. ábra

A vendégéjszakák számának változása a szálláshelyek típusa szerint az előző évhez képest

6.1. Kereskedelmi szálláshelyek

2015. július végén 3321 kereskedelmi szálláshely 141 ezer szobával – ezen belül a kempingek 47 ezer lakóegységgel –, illetve 374 ezer férőhellyel várta a vendégeket.

2015. július 31-én 1064 szálloda működött az országban. A szállodák 60 ezer szobával és az összes kereskedelmi szálláshelyi férőhely 39%-ával (146 ezer férőhellyel) rendelkeztek. A működő egységek száma 4,2, a férőhelyek száma 0,8, a kiadható szobák száma 1,4%-kal emelkedett a 2014-ben regisztrált adatokhoz képest.⁶⁾

A szállodai férőhelyek 3,3%-a a regisztrált gyógyszállodákban⁷⁾ állt rendelkezésre, az ilyen szállodák száma 2015-ben 35 volt.

2015 júliusában 1121 panzió működött a kereskedelmi szálláshelyi férőhelyek 8,4%-ával (csaknem 32 ezer férőhellyel).

A többi szállástípus közül jelentősebb kapacitással rendelkeztek még a kempingek, bár ez csak a nyári hónapokra korlátozódott. Az országban található 263 egység 120 ezer férőhellyel rendelkezett, a férőhelyek száma 1,4%-kal csökkent, miközben az egységek száma 4,0%-kal nőtt. A közösségi szálláshelyek és az üdülőházak együttes férőhely-kapacitása az összes kereskedelmi szálláshelyi férőhely-kapacitás csaknem egyötödét tette ki.

⁶⁾ A 2009. október 20-án hatályba lépett 239/2009. (X.20) számú kormányrendelet alapján 2012-ben megszűnt a szálláshelyek eddig érvényes osztályba sorolása. Az önbesoroláson alapuló kategorizálás helyébe az ún. védjegyrendszer lépett. A KSH 2013. január 1-jétől a publikációiban csak a védjegyrendszer szerinti, szállodai minősítési rendszernek megfelelően közöl osztályba sorolás szerinti adatokat (csillag szerinti bontás).

⁷⁾ 2012. júliustól a hivatal csak azon működő gyógyszállodákról közöl adatokat, amelyek szerepelnek az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főosztályának nyilvántartásában.

2015-ben 10,4 millió **vendég** 25,9 millió **éjszakát** töltött el a kereskedelmi szálláshelyeken, 6,0%-kal többet, mint 2014-ben.

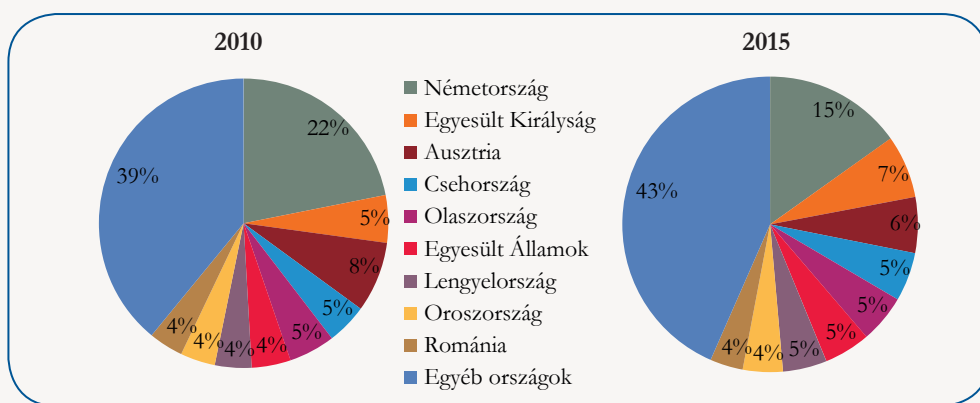
A kereskedelmi szálláshelyekre 4,9 millió **külföldi** vendég érkezett, és 13,0 millió éjszakát töltöttek el. Számuk 6,7, az általuk eltöltött vendégéjszakáké 4,9%-kal meghaladta az előző évi értékeket. A külföldi vendégek aránya 47% volt, a vendégéjszakákból 50%-kal részesedtek.

A külföldivendég-éjszakák száma szinte valamennyi szállástípus esetén bővült az egy évvel azelőttihez viszonyítva, a szállodákban 4,2, az üdülőházakban 0,4, a közösségi szálláshelyeken 32, a panziókban 2,6%-kal. Utóbbi 3 szállástípus forgalmi részesedése csekély, az összes külföldivendég-forgalom 9%-át tette ki együttesen. A gyógyszállókban 1,6%-kal több vendégéjszakát töltöttek el az odalátogatók, míg a kempingek esetén 4,0%-os bővülést mértünk.

Európából 3,9 millió vendég látogatta meg a hazai szálláshelyeket, az általuk eltöltött éjszakák száma elérte a 10,7 milliót, ez 4,2, illetve 2,7%-os növekedést jelentett.

14. ábra

A külföldivendég-éjszakák számának megoszlása a főbb küldő országok szerint

Bár az Európán kívüli földrészek részesedése a vendégforgalmi adatokból nem jelentős (összesen 18%), e küldő országok forgalma 8,7%-kal élénkült 2014-hez képest. A legjelentősebb Európán kívüli küldő ország az Egyesült Államok volt, az innen érkező vendégek 656 ezer vendégéjszakát töltöttek el hazánkban 2015-ben, 15%-kal többet, mint egy évvel korábban. Az Európán kívüli vendégforgalomból az ázsiai országok 1,1 millió vendégéjszakával részesedtek, melyhez legnagyobb mértékben Izrael, Kína és Korea járult hozzá.

A kereskedelmi szálláshelyek 2015-ben 5,5 millió **belföldi vendéget** fogadtak, akik 13,0 millió vendégéjszakát vettek igénybe. A belföldi vendégek és vendégéjszakák száma egyaránt nőtt (9,0, illetve 7,0%-kal) 2014-hez képest. A belföldivendég-forgalom – a vendégéjszakák száma alapján – minden szállástípus esetében emelkedett.

A kereskedelmi szálláshelyek 2015-ben 45%-os szobakapacitás-kihasználtsággal működtek, ami 1,4 százalékponttal több, mint egy évvel korábban. A szállodák átlagos szobafoglaltsága 54%-os volt, 2,2 százalékponttal meghaladta a 2014-ben regisztráltat. A legnagyobb szobakapacitás-kihasználtságot az ötcsillagos szállodák mutattak ki (69%), ezt követte a négycsillagos és gyógyszállodák foglaltsága (63, illetve 62%). Július és augusztus hónapokban működtek a szállodák a legmagasabb (67–71%-os) szobafoglaltsággal, a két leggyengébb forgalmú hónap – 38, illetve 42%-os kihasználtsággal – a január és a február volt.

A kereskedelmi szálláshelyek 2015-ben összesen 369 milliárd forint **bevételt** realizáltak, folyó áron 11%-kal többet, mint 2014-ben. A szállásdíjbevétel 214 milliárd forint volt, az előző évi értéknél 13%-kal magasabb. A szállásdíjbevételek közel kétharmada (132 milliárd forint) a külföldi vendégektől származott, ez 12%-kal több, mint 2014-ben. Itt lényegesen nagyobb a növekedés, mint ami a külföldivendég-forgalomban végbement, úgyhogy a külföldiek által preferáltabb szállástípusok ára is nagymértékben hozzájárult a növekedéshez. A belföldi vendégek által fizetett szállásdíjbevétel 14%-os folyó áras növekedést követően közel 82 milliárd forint volt. A belföldi szállásdíjbevételnél is nagyobb a bővülés, mint a vendégéjszakák esetében. A vendéglátás bevételei – 8,4%-kal emelkedve – 78 milliárd forintot, az egyéb bevételek – 7,1%-kal növekedve – 76 milliárd forintot tettek ki. A szállodák szállásdíjbevétele 13%-kal bővült.

A szállodai szobák bruttó átlagára 2015-ben 17 ezer forint volt, 6,9%-kal több, mint 2014-ben. Az ötcsillagos kategóriában több mint kétszeres volt az átlagár. Egy szoba egy működési napjára („REVPAR”) a szállodákban átlagosan bruttó 9400 forint szállásdíjbevétel jutott, 12%-kal magasabb, mint 2014-ben. Az ötcsillagos egységek 26 ezer forintot, a négycsillagosok ennek kevesebb mint felét, 10 800 forintot értek el. Az egy kiadható szobára jutó teljes árbevétel (TREVPAR) a szállodákban több mint 16 ezer forint volt, melynek értéke az ötcsillagos szállodákban elérte a 44 ezer forintot.

6.2. Az üzleti célú egyéb szálláshelyek

2015 végén 1594 településen 37 ezer hivatalosan regisztrált egyéb szálláshelyi vendéglátó 99 ezer szobával és 229 ezer férőhellyel várta a vendégeket. A szállásadók számának és szálláshelyeik kapacitásának fele a balatoni turisztikai régióban található.

A szállásadók száma 5,9, a szobáké 6,5, a férőhelyeké 6,7%-kal emelkedett az előző évhez képest. A férőhelyek növekedése főként Közép-Magyarországot, azon belül is Budapestet érintette.

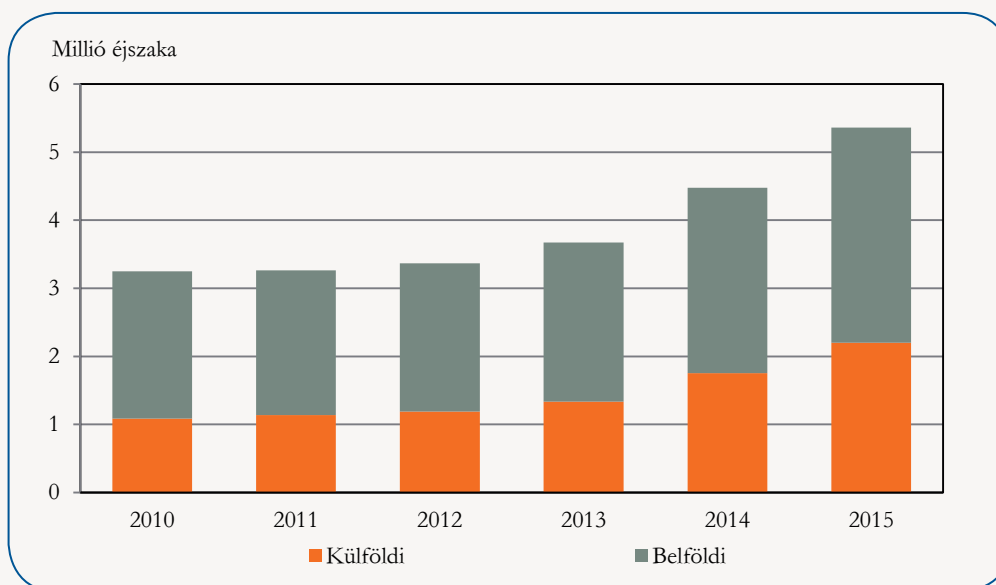
Az egyéb szálláshelyi vendéglátáson belül a megközelítőleg 10%-os súlyú **falusi szállásadásban** a vendéglátók száma 5,2, a szobák és a férőhelyek száma 1,6%-kal mérséklődött. A legnagyobb csökkenést Nyugat-Dunántúlon mértük.

A települési önkormányzatok jelentése szerint 2015-ben 1,7 millió vendég 5,4 millió éjszakát töltött el egyéb szálláshelyeken. A vendégek száma 22, a vendégéjszakáké 20%-kal nőtt. A vendéglátók az év során átlagosan 45 vendéget fogadtak, akik átlagosan 3,2 éjszakára vették igénybe a szolgáltatásaikat. Az egyéb szállásadás **vendégforgalmára** jellemző a **belföldi** vendégek túlsúlya, a vizsgált évben az éjszakák közel háromötödét ők vették igénybe. A falusi szállásadás esetében ez még inkább érvényesült: a belföldi vendégek részaránya 89, a belföldivendég-éjszakáké 88% volt. 2015-ban 1,04 millió belföldi vendég közel 3,2 millió éjszakát töltött az egyéb szálláshelyeken, a vendégek száma 17, a vendégéjszakáké 16%-kal bővült az előző évhez képest. A **külföldivendég-forgalomban** a belföldihez képest jóval nagyobb mértékű (31 és 26%-os) volt a bővülés. A külföldi vendégek száma nagyobb mértékben nőtt, mint a vendégéjszakák száma, így az átlagos tartózkodási idő 3,7 éjszakáról 3,6 éjszakára csökkent.

Figyelemre méltó Budapest 2015. évi kapacitás- és vendégforgalom-emelkedése. Valószínűsíthetően a szállásmegosztó szolgáltatások előretörésével párhuzamosan a vendéglátók, a szobák és a férőhelyek száma, illetőleg a vendégforgalom több mint a duplájára nőtt: a bővülés mértéke a férőhelyek számánál 67, a vendégek számánál 54, az általuk eltöltött éjszakáknál pedig 47% volt. A külföldi és belföldi vendégek és vendégéjszakák száma egyaránt emelkedett, a budapesti vendégéjszakák számának 90%-át a külföldi vendégek adták (miközben az országos átlag 41% volt).

15. ábra

Vendégéjszakák számának alakulása az üzleti célú egyéb szálláshelyeken

6.3. A nem üzleti céllal üzemeltetett, közösségi szabadidős szálláshelyek

2015-ben az előző évhez képest 4,5%-kal több, 1035 szálláshely üzemelt nem üzleti célú (nonprofit) egységként egész évben folyamatosan vagy időszakosan. A legtöbb szálláshely Dél- és Közép-Dunántúlon működött, ebben a két régióban van a kiadható szobák 40%-a. Az idegenforgalmi régiók közül a Balatonnál üzemelt a legtöbb (282) egység, közel 4 ezer szobával. A sátorozó helyek fele Észak-Magyarország régióban található.

A kiadható szobák száma összességében 4,8%-kal, közel 16 ezerre, a szobai férőhelyeké 3,0%-kal, 60 ezerre bővült. A szobai és a sátorozó férőhelyek együttes száma megközelítette a 67 ezret. A nem üzleti célú szálláshelyek döntő része (375 egység) üdülőként üzemelt, 13 ezer szobai férőhellyel. Az üdülők mellett a gyermek- és ifjúsági tábor volt a legelterjedtebb üzemelési forma, az országban 223 ilyen szálláshely működött, 20 ezer férőhellyel. 2015-ben 164 diákotthon és kollégium végzett kiegészítő tevékenységként nem üzleti célú szálláshely-szolgáltatást, 25 ezer férőhelyet, az országos nonprofit szobai férőhely-kapacitás 42%-át kínálva.

2015-ben a nem üzleti célú szálláshelyek 510 ezer **vendéget** fogadtak, az előző évihez képest 3,5%-kal többet. A **vendégéjszakák száma** 2,2%-kal nőtt, és meghaladta az 1,6 milliót. Az előző évekhez hasonlóan a vendégek és a vendégéjszakák döntő többségét (egyaránt 95%-át) a belföldi vendégek és a belföldi vendégéjszakák adták. Az összes vendégéjszaka kétharmadát a nyári hónapokban regisztrálták. A vendégek több mint harmada a Balatonnál szállt meg, ahol a vendégéjszakák 42%-át töltötték el.

A szállástípust tekintve az üdülők voltak a legkeresettebbek, ezekben az egységekben vették igénybe a vendégéjszakák 43%-át. Az üdülőkben eltöltött vendégéjszakák száma 5,3%-kal nőtt. A második legnépszerűbb szállástípus a gyermek- és ifjúsági tábor, ezek az egységek az előző évhez hasonló számú éjszakát, az összes vendégéjszaka 29%-át realizálták. A kollégiumok és a diákotthonok 3,1%-kal kevesebb vendégéjszakát jelentettek 2014-hez képest. A hegyi menedékházak forgalma 14%-kal bővült, a vendégéjszakák száma átlépte a 100 ezret.

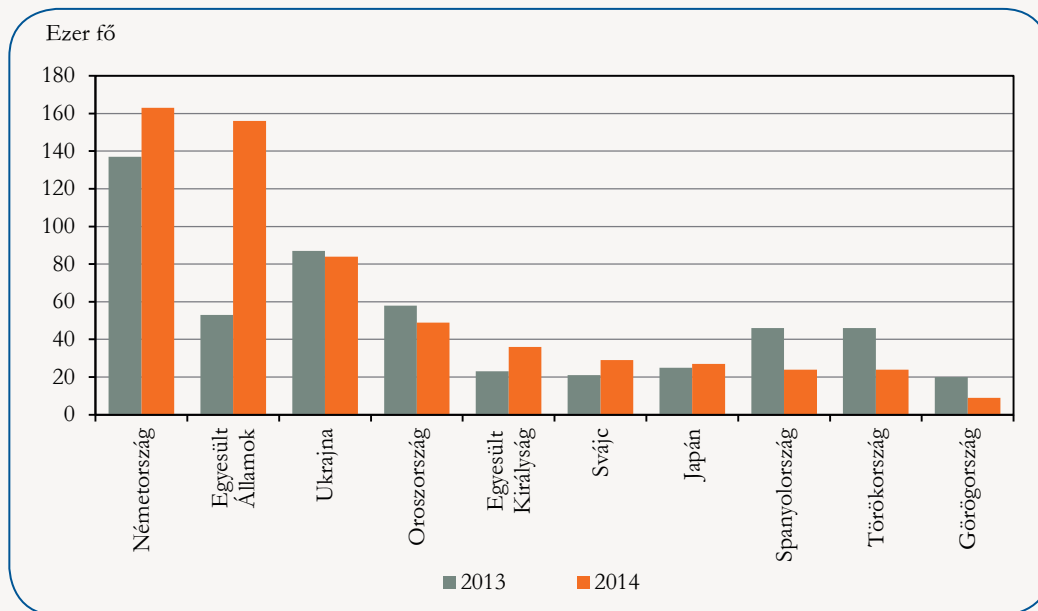
7. Utazásszervezés

2015-ben 1354 vállalkozás rendelkezett utazásszervezői és -közvetítői **tevékenységi engedéllyel**. A tevékenységi engedéllyel rendelkezők többsége utazásszervező, emellett 19% azon cégek aránya, akik elsődlegesen ügynöki tevékenységet folytatnak. A vállalkozások közel egyharmada az utazásszervezést más főtevékenység mellett végezte. Ezek elsősorban szálláshely-szolgáltatással, egyéb szárazföldi személyszállítással, egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatással, konferenciák, kereskedelmi bemutatók szervezésével foglalkoztak. 2015-ben a vállalkozások 1%-a végzett egyéb foglalási tevékenységet: idetartoznak az utazással összefüggő egyéb szolgáltatások, mint például a jegyértékesítés, az idegenvezetői tevékenység és az utazási promóció. Közülük összesen 838 utazásszervezői és -közvetítői engedélyt is kiváltott, további 360 csak utazásközvetítői, 159 pedig csak -szervezői engedélyt kapott. A korábbi évekhez hasonlóan 2015-ben is az utazásszervező és -közvetítő vállalkozások fele budapesti székhelyű volt.

2014-ben a külföldre utazó magyarok 7,3%-a – hasonlóan az előző évekhez – a hazai utazásszervező vállalatok által **szervezett** utaztatás keretében látogatott a célországba. A külföldiek beutazó turizmusa esetén a magyar irodák által szervezett utaztatás aránya elérte a 4,8%-ot.

16. ábra

**A Magyarországra szervezett utaztatás keretében látogató külföldiek száma
a 10 legfontosabb küldő országból**

Szervezett utaztatás keretében összesen 1,5 millió fő utazott külföldről Magyarországra, illetve hazánkba külföldre 2014-ben. Az utazási csomagszolgáltatást kiutazás esetén igénybe vevők száma 27%-kal, 655 ezer főre nőtt. A szervezett beutaztatás esetén az idelátogatók száma mintegy ötödével, 819 ezer főre emelkedett.

2014-ben az utazási csomaggal utazók **vendégéjszakáinak** száma összességében 4,1 millióra emelkedett. A hazánkba látogató külföldiek vendégéjszakáinak száma 1,5 millió volt, ez 3,0%-kal magasabb, mint 2013-ban volt.

2014-ben a szervezett kiutaztatás keretében a legtöbb **külföldre látogató** magyar vendég Görögországba utazott, és a legtöbb vendégéjszakát Görögországban regisztrálták. Magyarországra a legtöbb vendég Németországból **érkezett**, míg a legtöbb vendégéjszakát az Oroszországból érkező vendégek töltötték el hazánkban.

3. táblázat

Szervezett utaztatás TOP 10 cél- és küldő országa

Ország	Külföldre látogató magyarok		Ország	Magyarországra érkező külföldiek	
	száma, fő	vendégéjszakáinak száma		száma, fő	vendégéjszakáinak száma
Görögország	125 207	970 702	Németország	162 644	167 824
Tunézia	65 815	384 442	Egyesült Államok	156 082	35 158
Törökország	54 687	373 995	Ukrajna	83 885	186 706
Ausztria	48 712	122 530	Oroszország	49 013	324 655
Olaszország	44 316	233 337	Egyesült Királyság	36 110	90 659
Horvátország	41 939	236 480	Svájc	29 008	60 428
Egyiptom	39 235	312 914	Japán	26 787	48 956
Bulgária	23 225	176 715	Törökország	24 422	49 497
Spanyolország	23 112	174 584	Spanyolország	24 191	47 966
Ciprus	19 481	110 097	Franciaország	17 843	38 937

Az utazásszervezők és -közvetítők folyó áron 181 milliárd forint **nettó árbevétel**t értek el 2014-ben, 7,0%-kal többet, mint az előző évben. Az utazásszervezők kiutaztatási, beutaztatási és belföldi utaztatási tevékenysége 103 milliárd forintot tett ki, melynek jelentős részét a 74 milliárd forint bevétel jelentő kiutaztatás adta. A beutaztatásból összességében 27 milliárd forint árbevétel származott, ez az utazásszervezési forgalom 26%-át fedte le. A belföldi utaztatás során a vállalkozások 3,2 milliárd forint árbevétel realizáltak. Az utazásközvetítő cégek bevételeiből az idegenforgalmi ügynökség jutaléka 1,7 milliárd forint, a közvetített szolgáltatások jutaléka 2,0 milliárd forint volt. A vállalkozások a nem utazási csomagban értékesített és közvetített menetjegyek eladásából 4,8 milliárd jutalékot realizáltak. Az utazással összefüggő, önálló értékesítések árbevétele meghaladta a 77 milliárd forintot.

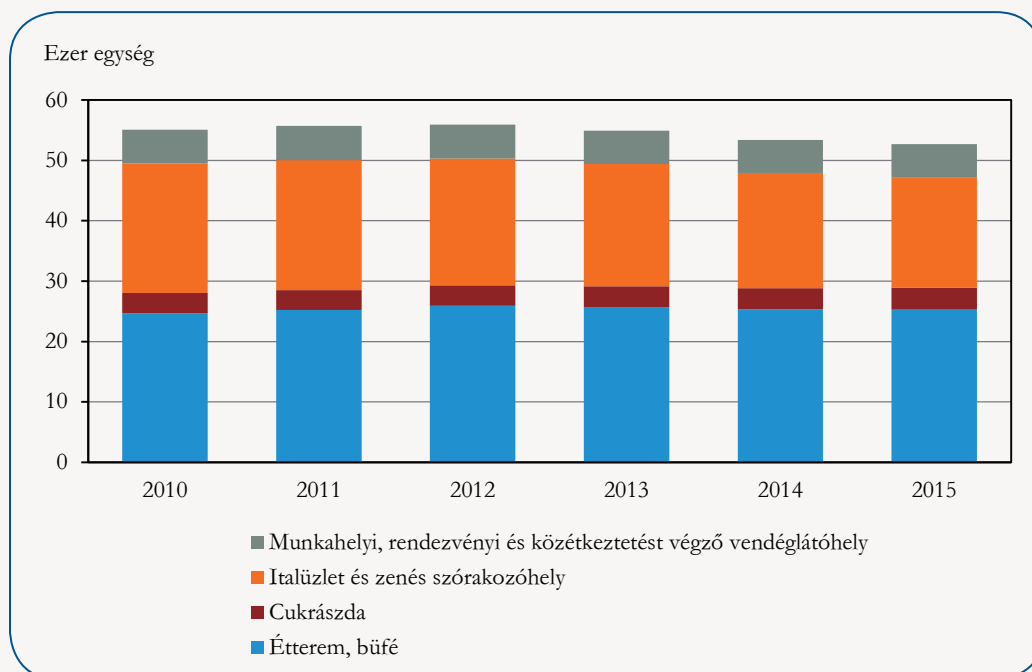
8. Vendéglátás

2015 végén közel 47 ezer **kereskedelmi** és 5500 **munkahelyi**, rendezvényi és közétkeztetést végző, azaz összesen megközelítőleg 53 ezer **vendéglátóhely** üzemelt Magyarországon. A kereskedelmi vendéglátást végző egységeken belül majdnem 29 ezer étterem és cukrászda (magában foglalva a büféket és fagyaltalozókat is), valamint több mint 18 ezer italüzlet és más zenés szórakozóhely látta vendégül a látogatókat. A kereskedelmi vendéglátóegységek 35, a munkahelyi vendéglátóhelyek 19%-át üzemeltették egyéni vállalkozók.

A vendéglátóhelyek száma az előző év végéhez képest 1,3%-kal csökkent, ez több mint 700 egységet jelent. Az éttermek, cukrászdák száma nem változott, mivel az éttermek, büfék számának 0,3%-os csökkenését némileg ellensúlyozta a cukrászdák számának 4,2%-os növekedése. Italüzletből és zenés szórakozóhelyből 4,5%-kal kevesebb, munkahelyi vendéglátóegységéből 1,2%-kal több működött 2015 végén.

17. ábra

A vendéglátóhelyek típus szerinti összetétele, az adott év december 31-én

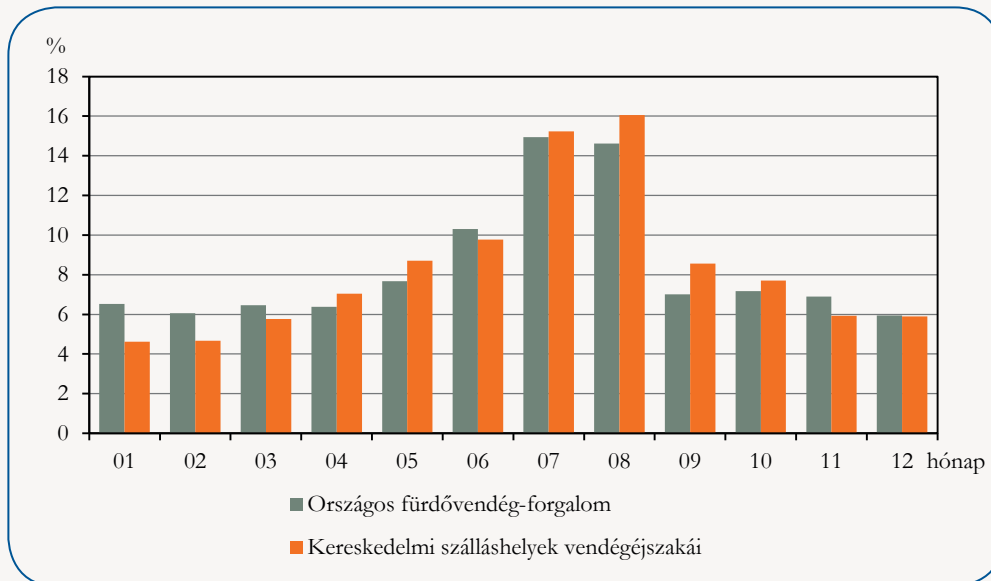
A vendéglátásból 2015-ben – az előzetes adatok alapján – folyó áron 916 milliárd forint **árbevétel** származott, a forgalom volumene 10,6%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Az árbevétel 87%-a, 793 milliárd forint a kereskedelmi, 13,3%-a, 122 milliárd forint a munkahelyi vendéglátásban realizálódott. A kereskedelmi vendéglátás forgalmának volumene 11,5, a munkahelyi és közétkeztetést végző vendéglátóegységeké 5,3%-kal nőtt.

9. Fürdők

Magyarországon 2014-ben 561 fürdő üzemelt, ezek közül 386 állandó jelleggel, 175 idényszerűen. Mivel a fürdők nagy része egyszerre többféle szolgáltatást is nyújt, az egyes fürdőtípusok – gyógy-, termál-, élményfürdő, strand és (tan-)uszoda) – együttes száma ennél lényegesen magasabb, 1100 volt. Legjellemzőbb fürdőtípusok a strandok (251 egység) voltak, de a gyógyfürdőből 130 egységet tartottak nyilván.

18. ábra

A fürdők és a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmának megoszlása 2014 hónapjaiban

A fürdők vendégforgalma 2014-ben megközelítette a 38 millió látogatót, a forgalom negyede Budapesten és Pest megyében valósult meg. A főszezonban a fürdőlátogatók átlagos havi száma több mint 5,6 millió fő, míg a szezonon kívül 2–3 millió között alakul. A látogatóforgalom éven belüli megoszlása hasonló a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmához.

A közfürdők árbevétele folyó áron 2014-ben 17%-kal emelkedett, és megközelítette a 127 milliárd forintot. Az árbevétel 28%-a fürdő-, 44%-a szálláshely-szolgáltatások értékesítéséből származott.

10. Területi összehasonlítás

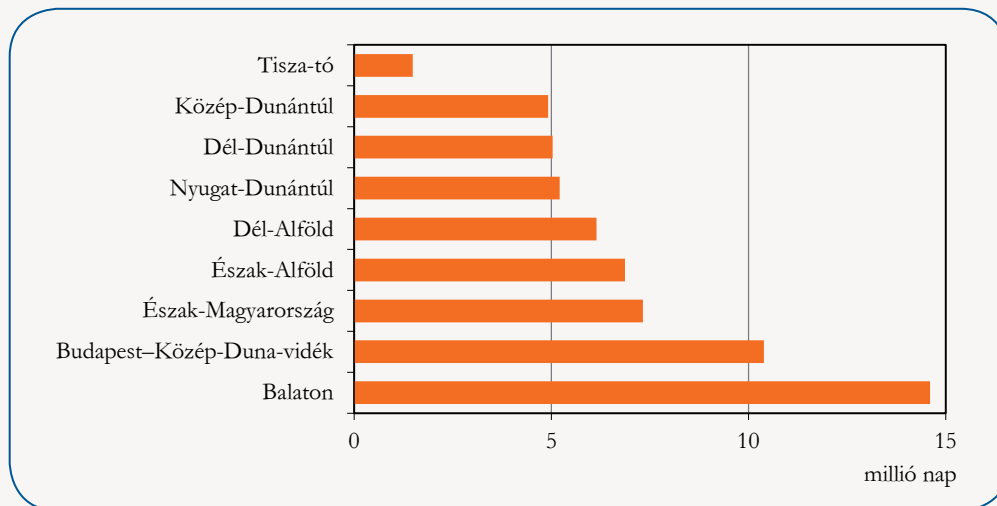
A 21. századi modern életvitelhez ma már sok esetben hozzátartozik az az igény is, hogy a családok időnként elutazzanak egy közös nyaralásra. Az ország kevésbé fejlett régióiban élők kevésbé tudnak élni a rekreációs turizmus életminőséget javító hatásaival. Arra kérdésre, hogy megengedhetik-e maguknak, hogy évente legalább egy alkalommal elutazzon a család egy egyhetes pihenésre, a Közép-Magyarországon lakók több mint fele igennel válaszolt, a Dunántúlon élőknel ez az arány 45–48% között mozog, a Dunától keletre elhelyezkedő régiókban mindössze 33–38%. A lakóhely régiója mellett a települések mérete is fontos tényező, minél kisebb településen lakik valaki, annál kevésbé kedvezőek a lehetőségei.

A magyarok többnapos belföldi turisztikai célú utazásaik során sok esetben nem lépik át a lakóhely régiójának határát. Ez alól kivételt képez a Balaton térsége, ahová az egész országból nagy arányban utaznak.

Az összes utazásra fordított idő 24%-a realizálódott a legnagyobb tavunknál, Budapest–Közép-Duna-vidék részesedése 17, Észak-Magyarországé 12, Észak-Alföldé 11, Dél-Alföldé 10% volt a teljes bel-földi turizmuson belül. Növekvő érdeklődés figyelhető meg a Tisza-tó iránt.

19. ábra

A többnapos, belföldi utak során eltöltött idő célrégió szerint, 2015

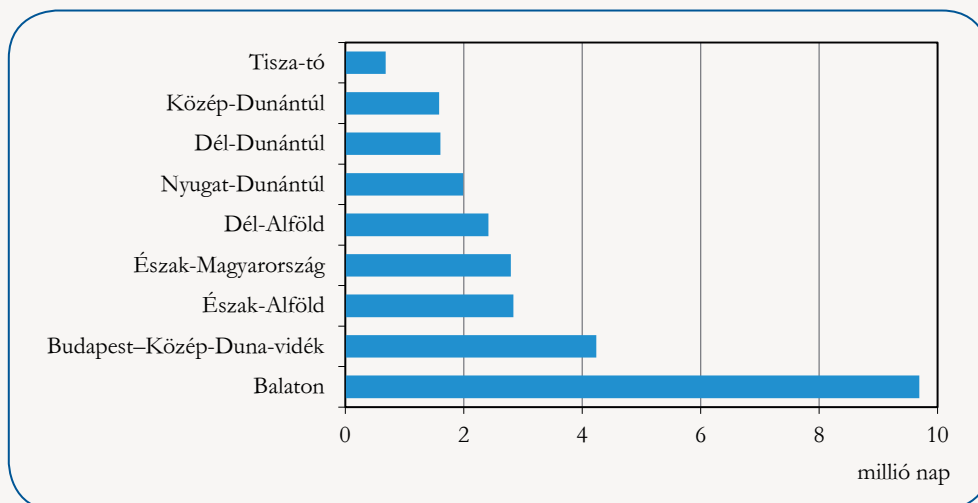

A Közép-Magyarországon lakók utazásra fordított ideje a Balatonnál éves viszonylatban 5,8 millió nap volt, ami a régió belföldivendég-forgalmának 40, a teljes többnapos belföldi turisztikai forgalomnak pedig a 9,4%-a. Az előző évben az utóbbi még 11% volt.

A hosszabb időtartamú utazásokra elsősorban a magasabb költséssel járó, szórakozás, pihenés, üdülés motiváció jellemző, és kevésbé jelentős a rokonlátogatási célú utazások száma. Ennek hatására a regionális különbségek sokkal jelentősebbek, mint a rövidebb, hétvégi utazásoknál. A fővárosiaknak 35, a Dunántúlon élőknek 24–31, az Alföldön lakóknak 20%-a vett részt ilyen utazáson.

20. ábra

A négy- és annál több éjszakás utak során eltöltött idő célrégió szerint, 2015

A motiváció, a célrégió és a turisztikai költség igen szoros kapcsolatban van egymással. A Balaton térségét elsősorban szórakozás, pihenés céljából keresik fel a turisták, míg a Budapest–Közép-Duna-vidék régióba tett utazások felére ismerős meglátogatása miatt kerül sor, de a hivatalos célú utazásokon eltöltött idő 36%-a is ide irányul.

Az egyes régiók belföldi turizmusból származó bevételei nem minden esetben állnak arányban az odaérkezők számával, mivel a turisták napi költsége területileg jelentősen eltér. Az összes turisztikai fogyasztás 30%-a realizálódott a Balatonnál, Budapest-Közép-Duna-vidék régióinak – az alacsony napi költséssel járó utazások nagy száma miatt – Észak-Magyarországhoz hasonló nagyságú bevétel jutott, annak ellenére, hogy az előbbiben 42%-kal több időt töltöttek el az utazók, nagy arányban rokonlátogatási céllal. Figyelemre méltó Nyugat-Dunántúl helyzete is, ahol a magas költséssel járó utazások voltak jellemzőek.

2015-ben a több napra Magyarországra utazó **külföldiek** 36%-a legalább 1 éjszakát eltöltött Budapesten. A fővárosba tett utazások célja nagyrészt városnézés, üzleti utazás, körutazás, rokon- és barátlátogatás. Az utazások száma (5,1 millió) jelentős mértékben, 21%-kal emelkedett 2014-hez viszonyítva. Állampolgárság szerint vizsgálva az utazáson részt vevőket, főként a Németországból, az Egyesült Államokból és az Egyesült Királyságból érkezők aránya kimagasló (13, 11, illetve 8%). Az Ázsiából, illetve az Európából érkezők aránya sorrendben 9, valamint 72%. A Magyarországra tett legalább egyéjszakás tartózkodással járó utazások 35%-a a Nyugat-Dunántúlra, 9–9%-a a Balatonra és az Észak-Alföldi régiókba irányult.

A külföldi vendég-forgalom erős területi koncentrátságára utal, hogy a **kereskedelmi szálláshelyeken** eltöltött vendégéjszakák 60%-át a fővárosban, további 13%-át a Balatonnál regisztrálták. A Balaton turisztikai régióban eltöltött külföldi vendég-éjszakák száma 1,2%-kal csökkent, a Budapestre látogató külföldi turisták 7,4%-kal több vendégéjszakát töltöttek el 2014-hez képest. A külföldi vendég-éjszakák száma – Dél-Dunántúlon és Észak-Magyarországon mérséklődött, a többi idegenforgalmi régióban nőtt.

A Balatonon, ahol a belföldi vendég-forgalom 26%-át regisztrálták a szálláshelyeken, 4,8%-kal emelkedett a vendégéjszakák száma. Jelentős forgalmat könyvelhettek el Budapest-Közép-Duna-vidék és Észak-Magyarország idegenforgalmi régiókban is a szálláshelyek, ahol az országos belföldi vendég-forgalom 14–14%-a realizálódott, és az eltöltött éjszakák száma 4,9 és 7,1%-kal nőtt 2014-hez képest.

A belföldi vendég-éjszakák számát tekintve a három legnépszerűbb város Budapest, Hajdúszoboszló és Siófok volt, a külföldiek a legtöbb vendégéjszakát Budapesten, Hévízen és Bükön töltötték el. A külföldi vendég-éjszakák tekintetében a rangsor változatlan a 2014-es évhez képest. A belföldi vendégéjszakák alapján az első 5 város tartotta helyét. Eger a 6. helyre ugrott a 10. helyről, Balatonfüred pedig eggyel feljebb lépett. Gyula, Sopron és Bük visszacsúszott a toplistán.

4. tábla

Magyarország legnépszerűbb városai a vendégéjszakák száma alapján, 2015

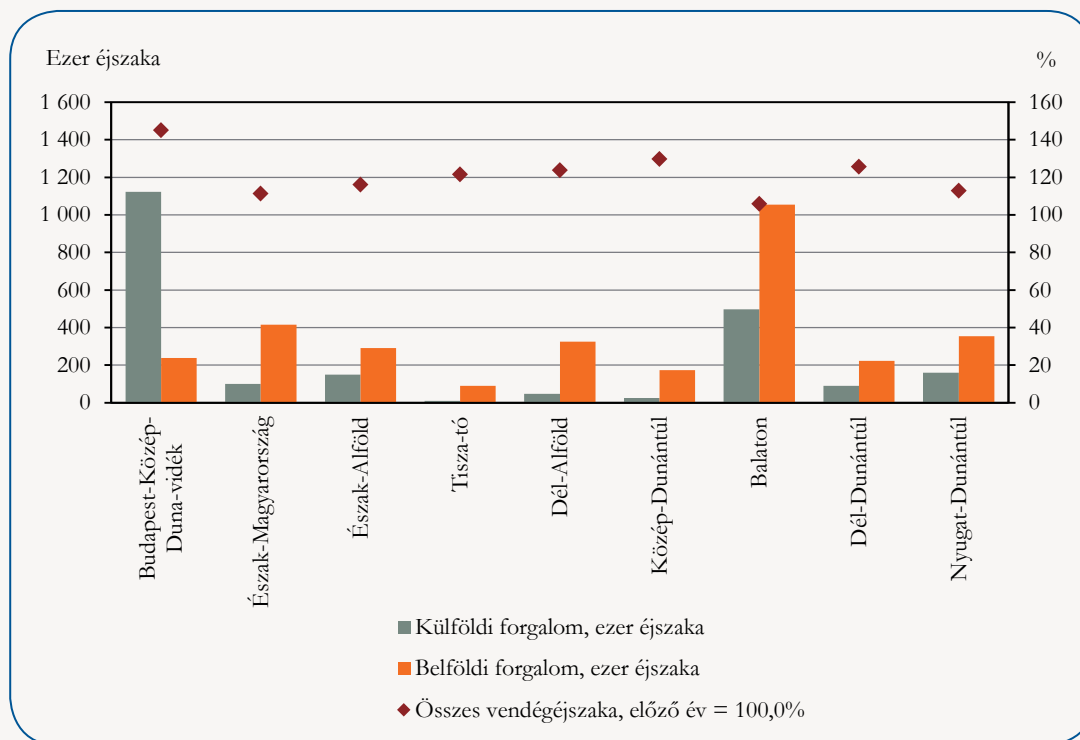
Sorszám	Település	Belföldi vendég-éjszaka, ezer	Sorszám	Település	Külföldi vendég-éjszaka, ezer
1.	Budapest	1 017	1.	Budapest	7 751
2.	Hajdúszoboszló	562	2.	Hévíz	604
3.	Siófok	510	3.	Bük	406
4.	Zalakaros	375	4.	Hajdúszoboszló	301
5.	Hévíz	369	5.	Sárvár	270
6.	Balatonfüred	333	6.	Balatonfüred	263
7.	Eger	322	7.	Siófok	203
8.	Gyula	315	8.	Győr	162
9.	Sopron	292	9.	Eger	126
10.	Bük	269	10.	Szeged	105

Az **üzleti célú egyéb szálláshelyeken** mind a kilenc turisztikai régióban nőtt a vendégforgalom. A vendégek 23, a vendégéjszakák 29%-át (1 millió 552 ezer vendégéjszakát) a Balaton régióban regisztrálták 2015-ben. Az oda érkező vendégek száma 7, az általuk eltöltött éjszakák száma 6%-kal emelkedett a bázisidőszakhoz képest. A külföldi vendég-forgalom növekedése a – kis súlyt képviselő – Tisza-tónál volt a legnagyobb mértékű, a vendégek száma 80, az ott töltött éjszakák száma 51%-kal emelkedett. Legkisebb mérték-

ben a Balatonnál emelkedett a külföldi forgalom, a vendégek száma 5,1, az általuk eltöltött éjszakák 2,7%-kal bővült. A belföldi vendégek és vendégéjszakák száma a Dél-Dunántúlon bővült a legjobban, 41 és 34%-kal. A belföldi- és a külföldi vendég-éjszakák együttesen Budapest-Közép-Duna-vidéken emelkedtek számottevően, 45%-kal. Ezen belül is Budapest szerepe meghatározó, a vendégek 54, a vendégéjszakák száma 47%-kal volt nagyobb az előző évhez képest. A budapesti vendégforgalom több mint háromnegyede az V., a VI. és a VII. kerületben koncentrálódott, ezek közül is kiemelkedő a VI. kerület, ahol a budapesti forgalom kétötödét regisztrálták.

21. ábra

Az üzleti célú egyéb szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma és változása turisztikai régióként, 2015

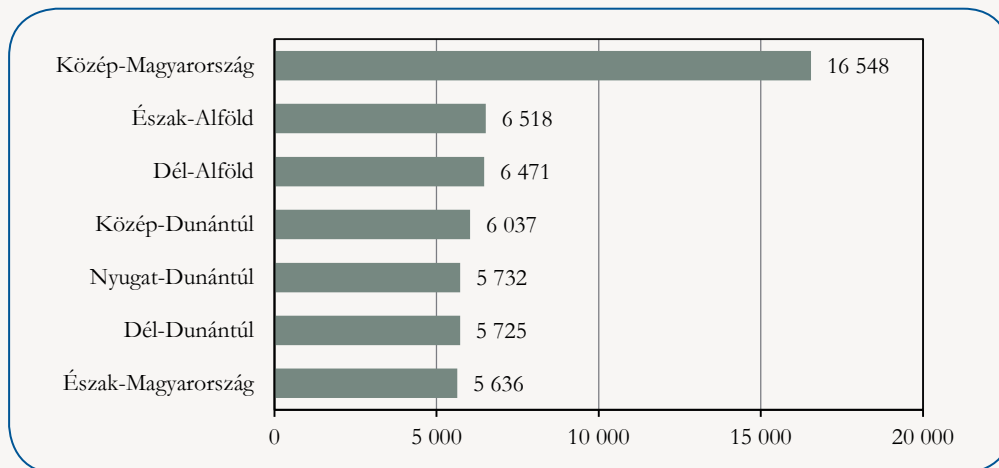

Az egyéb szálláshelyi teljesítmények mintegy tizedét képviselő falusi szállásadás területén a kínálat csökkenése ellenére a forgalom nőtt, a vendégek száma 16, az általuk eltöltött éjszakáké 9%-kal. A vendégéjszakák száma a kilenc turisztikai régióból hétben emelkedett, Budapest-Közép-Duna-vidéken és Nyugat-Dunántúlon csökkent. A legnagyobb mértékű bővülés a Dél-Alföldön volt (48%-os) az előző évhez képest.

A **nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyek** a statisztikai régiók közül Közép-Dunántúlon jelentették a legtöbb vendégéjszakát, Közép-Magyarországon a legkevesebbet. Emellett az előző évhez képest a forgalom legnagyobb mértékben Dél-Alföldön nőtt (mintegy 26%-kal), Nyugat-Dunántúlon csökkent (19%-kal).

A **vendéglátóhelyek** régiók szerinti megoszlása az előző év végi állapothoz hasonló. Az egységek 31%-a Közép-Magyarországon, 35%-a az Alföldön és Észak-Magyarországon, egyharmada a Dunántúlon üzemelt.

A vendéglátóhelyek száma régiónként, 2015. december 31.

A magyarországi közfürdőhasználat területileg eltérő jegyeket mutat. Budapesten – ahol a fürdőlátogatások 20%-a valósul meg, illetve nagyon nagy számban találhatóak uszodák és tanuszodák – az éven belüli szezonális jóval kisebb, mint az ország többi részén. A legnagyobb (július) és a legkisebb forgalmú (december) hónap vendégforgalmának aránya Budapest esetében másfélszeres, míg Budapesten kívül több mint háromszoros. A legnagyobb vendégforgalmat Budapesten, Zala és Hajdú-Bihar megyékben mértük, ezek együttes értéke az összes vendégforgalom közel 37%-át adta. Állandó jelleggel, legmagasabb számban Budapesten és Pest megyében (Közép-Magyarországon) üzemeltek fürdők, legkisebb arányban Dél-Dunántúlon. Közép-Magyarországon a fürdők közel fele (a turisztikai szempontból kevésbé releváns) uszoda (vagy tanuszoda) volt.

További információk, adatok (linkek):

Táblázatok

Módszertani megjegyzések, fogalmi meghatározások

Adatok:

stADAT-táblák:

3.2. Gazdasági szervezetek

4.5. Turizmus, vendéglátás

4.6. Szállítás, közlekedés

6.5. Környezet

Tájékoztatói adatbázis

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789